47 ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 2726

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

1331 ՄԱՌՍԱՐԱՆ 29 — 1912 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 27 — 9 ՅՈՒՆՈՒԱՐ

JOURNAL ARMÉNIEN
MANZOUME-I-EFKIAR
54, Grand' Rue de la S. Porte, 54
Constantinople
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՏՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻՆ ԱՄԷՆ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
 ԵՒ. ՊՈԼԻՍ ՊԱՊԳԸ ԱԼԻ ՃԱ. ՏՏԷՍԻՆ, ԹԻՒ 54
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆՍ ՈՒՂՂՈՒԱԾ ԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ԵՏ ՁԵՆ ՏՐՈՒԻԸ

Մանզումէի Էֆքեար

ԱԶԱՏԱԿԱՆ ԱՆԿԱԽ ՕՐԿԱՆ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

منظومهٔ افکار ارمنیجه یومی غزته
صاحب امتیاز اوحانس قرید
اداره‌خانه‌سی باب عالی جاده‌سنده نومرو ۵۴

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԿԱՆԽԻԿ	ՏԱՐԿՆ.	ՎԵՑԱՄՍ.	ԵՐԱՄՍ.
Պոլսոյ համար	80 Ղշ.	45	25 Ղշ.
Գաւառներու համար	80 »	45	25 »
Արտասահմանի »	25 Ֆր.	14	8 Ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար տողը 5 դրշ., մէկէ աւելի գուելիք ծանուցմանց համար ՊԱՄՆԱՒՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

10 ՓԱՐԱ — ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐԹԱԼՈՑՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

Արդի Դահլիճին Դէմ Պայքար

Չենք կրնար ըմբռնել «Թասվիրը Էֆքեար»ի տեղ հրատարակուող Էպուզիայի նոր Թերթին պայքարին բնութիւնը արդի դահլիճին դէմ։ Այսպիսի պայքարի մը անխմաստ, նոյնքան ալ փնասակար... փաղը չեն Թողուր սակայն միմիայն այդ իթթիհատական Թերթին, Զանազան ձեւով մեր Թուրք պաշտօնակիցները կ'ընդգրկեն զայն, կարծես փափաքով վար չմնալ գործի մը մէջ, որ սակայն հայրենիքին օգտակար ըլլալու ո և է տարր չի ներկայացներ բնաւ։

Ինչ կ'ուզեն արդի դահլիճէն։ Ինչ կ'ուզեն, բացէն Թո՛ղ ըսեն, «Թասվիրը Էֆքեար»ի միւս երկուրեակը անձնուրացութիւնն կը պահանջէ, և կ'երեւի թէ այս անձնուրացութիւնը իր խելքովը չի գաներ արդի Դահլիճին քով, հեռաւոր իրեն պէս չխորհողները Թշնամի կը նկատէ հայրենիքին։

Խոշոր քաւեր, որոնց 4-5 տարիէ ի վեր վարժեցուց մեզ «չէվէն» մամուլը։

Կը հարցնենք «Ինթիհատը Էֆքեար»ի թէ անձնուրացութիւն ըսելով ինչ կը հասկնայ, և թէ այդ ասաքնութիւնը ինչ պատճառով չուզեր տեսնել արդի դահլիճին վրայ։ Անձնուրացութիւնը, որուն կ'ակնարկէ, անշուշտ հայրենասիրութիւն ալ է ներկայ րոպէին։ Արդ, ինչէ՞ն այդ հայրենասիրութիւնը չունի եղեր արդի Դահլիճը։ Արդի դահլիճը նը-ւա՞ղ հայրենասէր է քան ա՛ն խումբը, որ, ի ժամու և ի տարաժամու, հայրենասիրութիւն կ'աղաղակէ, անխմաստ, նոյնքան ալ փնասակար ձեւերով։

Բնականաբար «Ինթիհատը Էֆքեար» պատերազմին նոր երեւոյթին ակնարկելով այդ երեկի խմբագրականը գրած է, և կը պարսաւէ անուղղակի, ո՛չ միայն անուղղակի, այլ ուղղակի կերպով թէ ինչո՞ւ յանկարծ բանակցութիւններ չի խզեր, և պատերազմի չի սկսիր։ Շիտակը պոռտաթիւսութիւն։

Կ'ընդունուի որ ժողովուրդը փափաքի իր հայրենիքին շահերուն, մանաւանդ կենսական շահերուն նախանձախնդիր ըլլայ. բայց երբ հասկցուած է որ դիւանագիտութիւն ալ կայ, քաղաքականութիւն ալ կայ, որ անլուծելի կերպով կապուած է հայրենիքին հետ ալ, միջազգային դիրքի հետ ալ, ելլել պարզապէս քար նետել, ճոխանալով առաքինութեան մը վրայ, զոր միայն ինք ունի եղեր, ասիկա փչլ մը դժուար կ'ըմբռնուի, մանաւանդ ներկայ պատերազմին դժբախտ փորձերէն վերջ։

Կառավարութիւնը պէտք է ազատ Թողուլ իր խորհուրդներուն մէջ, իր անցեալին դասերէն քաղած փորձառութեան մէջ, ո՛չ Թէ ասանկ կամ այս կարգի սրմաեղուկ յայտարարութիւններով անժողովրդականացնել զայն։

Կը հարցնենք «Ինթիհատը Էֆքեար»ի թէ անձնուրացութիւնը ինչ եղանակով, ինչ միջոցներով, ինչ հաւանական հետեւանքներով պէտք է ըլլայ։ Քաղաքականութիւնը ճառ գրելու չի նմաներ, և փայլուն բառերու ամբողջութիւնը չի բաւեր կայուցիւններ, դիրքեր չինելու համար։

«Ինթիհատը Էֆքեար» ո՛չ Թէ միայն համօրէն աչխարհը Թուրքիոյ Թշնամի կը նկատէ, այլ ներսէն ալ երեւակայեալ Թշնամիներ կը առեղծէ, և իր երեկի խմբագրականը ցոյց կուտայ Թէ Դահլիճը և անոր քաղաքականութիւնն է այդ ներքին Թշնամին, կամ Թշնամիներուն հոյը։

Ահա քաղաքական իակութիւն մը, որ ա՛յսչափ կ'ըլլայ։ Ցօդուռածագիր պէտք բոլոր Եւրոպան այս երկրին երդուեալ Թշնամի կը նկատէ, և ասիկա գիտնալով հանդերձ, (Թէեւ իրողութիւնը դարձեալ իր գիտցածին պէս չէ), կը հակառակի Դահլիճին որ ասնկ կը վարուի, նանկ կը վարուի, և «Ինթիհատ»ականներուն ցոյց տուած ճամբէն չի քաշեր, ճամբայ մը, որ իր մոլորութիւններովը միայն մինչեւ հիմա... տխուր համբաւ մը ձգած է։

Ցօդուռածագիրը յայտնապէս կ'ամբաստանէ Քեամիլ փաշան որ Անգլիոյ քաղաքականութեան կը յարի եղեր։ Ցաւալի է որ Ցօդուռածագիրը չի գիտեր տակաւին Թէ հիմա անգլիական քաղաքականութիւն չկայ։ Հիմա Տէրութիւններու քաղաքական խմբաւորումը կայ։

Ասկէց զատ, ինչ ի՞նչ տեսակ քաղաքական մարդ մը կ'ուզէ արդեօք Դահլիճին գլուխը.— Մարդ մը, որ պատերազմ հրատարակէ ամբողջ Եւրոպայի դէմ,— մ՚ըդ մը, որ իր գէշ հասկցուած անձնուրացութիւնը ծայրայեղութեան տանի չրջանցելութեան և առանց պետութեան ապագայ գոյութեան հարցը մտքին մէջ ունենալու։

Ո՞րն է ճշմարիտ անձնուրացութիւնը— բոլոր Թուղթերը խաղալ անխորհրդաբար, բոլոր հաւանականութիւնները սպառնալ մէկ անգամին, Թէ ա՛յն անձնուրացութիւնը, որ երկրին ներկայ տագնապի պահուն, խորունկ քաղաքականութիւն մը ի գործ դնէ, ապագան ալ մտածելով, փրկուածն ալ պահելու ասպետական ոգիով,

Եւ քաղաքականութիւնէ ո՛չ Թէ միայն հասկցողը, այլ պարզապէս ուշիմ հետաքրքիր մը անգամ կրնայ ըմբռնել Թէ «Ինթիհատ»ականներ և «Լուութիւն Ֆիքրիյեական մտքի այդ տրամադրութիւններով Դահլիճին անկումը ամենամեծ աղէտ մը պիտի ըլլայ Թուրքիոյ համար, աւելի աննպաստ քան ո և է կորսուած ճակատամարտ մը։

ԵՐ. Տ. ԱՆԴՐԻԱՍԵԱՆ

ԽԶՈՒՄ ԱՐԴԵՕՔ

Լոնտոնի հայտութեան ժողովը երէկ եւս նիստ դուսարեց և Թուրք պատուիրակները նոր դիմողութիւն մը կատարեցին, Իտիրնէի վիլայէթին մէկ մասը ձգեցին դաշնակիցներուն և հրաժարեցան Թուրքիոյ Կրեատէի վրայ ունեցած իրաւունքներէն զանոնք Թողով Մեծ Տէրութեանց։ Ատոր հակառակ անոնք յստակ կերպով յայտարարեցին Թէ ուրիշ ո և է կղզիի կցում չպիտի ընդունին։ Այս վիճողութեան դէմ, Պալքանեան պատուիրակները ներկայացուցին վերջնագիր մը որուն պիտի պատասխանուի այս իրիկուն և որ կը պարունակէ հետեւեալը.— Թուրքիոյ ուղղակի հրաժարումը Կրեատէի իր իրաւունքներէն, Եգեան կղզիներուն և Էսիրնէի քաղաքին յանձնումը։

Ուզո՞ւմ է աս արդեօք. այդպէս պիտի կարծէինք եթէ տրամաբանօրէն մտածէինք և եթէ իրերը վեր առնէինք տառացիօրէն։ Բայց մենք պատճառներ ունինք ուրիշ կերպ դատելու խնդիրը։

Այդ պատճառները յստակ կերպով կը տեսնուին մեր Պոլսէն տացած մէկ հեռաքրքրական հեռագրին մէջ, և որոնք ոչ Թէ մեր խզումի ենթադրութիւնները կը ջնջեն, այլ Թոյլ կուտան մեզի մտածելու Թէ այդ խզումը այսօր պիտի չկատարուի։ Ինչո՞ւ համար, նախ անոր համար որ մեզի ծանօթ է Թէ, եթէ Թուրքիա որոշած է չտալ Ասիական Թուրքիան եզերող մեծ կղզիները, ատոր փոխարէն ան պատրաստ է, կրեատէն զատ, Թողուլ նաև Արշիպեղագոսի պզտիկ կղզիները, յեսոյ անոր համար որ Իտիրնէի խնդրին մէջ, Թուրքիա անվիճելիօրէն աչքի առջեւ առած է երկկուանէն աւելի զիջողութիւններ կատարել։ Վերջին խօսքը չէ ըրած ուրեմն ան, և անշուշտ այսօր եւս անոր հաշուոյն պիտի արձանագրուի նոր քայլ մը դէպ ի առաջ։

Ճշմարիտ է Թէ դաշնակիցները իրենց պահանջները վերջնական ձեւով դրած ըլլալով, անհնարելի կրնայ ըլլալ այդ նոր յառաջխաղաց քայլը։ Արդարեւ դաշնակիցները այլեւս չեն ըսեր. մեր առաջարկներ բերէք մեզի։ Անոնք կ'ըսեն, «Մա՛ խարխմերուն վրայ հիմնուած նոր առաջարկներ բերէք մեզի, այլապէ՞ կը խզենք։» Ահա նոր իրողութիւն մը, որ յառաջ կուգայ Պալքանեաններու մէջ ամրոտին զարդացման ճամբուն մէջ։ Բայց եթէ Թրքական նոր զիջողութիւն մը, առանց կատարելապէս գոհացնելու դաշնակիցները, գոնէ անոնց ընծայէ զնահատելի չափով գոհացում մը, հաւանական է որ վերջինները աւելի պիտի նախընտրեն նկատի առնել զայն, քան Թէ խզել բանակցութիւնները, և ինչպէս որ մինչեւ հիմա կ'ընէին, այնպէս ալ պիտի շարունակեն։ Արդարեւ կարելի չէ ուրանալ քանի մը օրուան մէջ ստացուած արդիւնքներուն նշանակելի արժէքը և Թէ՝ այս պայմաններու մէջ բանակցութիւնները շարունակելու օգուտ։

Ասկէց զատ, գլխաւոր պատճառ մը կայ Պալքանեան պատուիրակներուն համար, որպէս զի չվրան մնան, այն է, Էսիրնէի կացութիւնը։ Պ. Տանէֆ Դեկտ. 15ին մեզի հեռաւեալը կ'ըսէր. «Էսիրնէն առ առաւելն քսան օր եւս ունի դիմադրել կարենալու համար։ Մենք կը հաւատանք այս տեղեկութեան, որովհետեւ պատերազմի սկիզբէն ի վեր Պուլկարներուն հաւատումները միշտ իրաւացի եւ ճիշդ ելան։ Եթէ Էսիրնէն իր անկման նախօրեակին կը գտնուի, դաշնակիցներուն շատ բացարձակապէս կը պահանջէ որ բանակցութիւնները մէկէն չլսեն։ Որովհետեւ, Էսիրնէի անկումէն վերջ, բանակցութեանց միջոցին անոնց դիրքը այսօրուանէն բոլորովին տարբեր պիտի ըլլայ։ Միայն այն իրողութիւնը Թէ Բէշիա փաշա խոստացաւ այսօր (շաբաթ) իսկ պատասխանել և Թէ իր շտապելու փափաքը դաշնակիցներուն կը յանձնարարէն իմաստուն գանգաղութեամբ մը ընթանալ։ Եթէ այս իրիկուն խզեն անոնք, կը կարծենք Թէ խոշոր սխալ մը գործած պիտի ըլլան։

Որովհետեւ մինչեւ հիմա անոնք իրարու հետ սերտ միութեամբ գործեցին, կը խորհինք Թէ անոնք պիտի չգործեն այդ սխալը։ Այսու ամենայնիւ չենք կրնար հաստատել զայն, որովհետեւ երկուսան կացութիւնը յայտնապէս աւելի ծանրակշիռ է քան, ինչպէս առաջ, բանակցութեանց ձգձգումները։ (ԹԱՆ)

ԱՌԿԱԽ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Պալքանեան դաշնակիցները սպառնացած էին բանակցութիւնները խզել և Թշնամութիւնները վերսկսիլ, եթէ Թուրք պատուիրակները չհամակերպէին իրենց բաղձանքներուն, կամ մանաւանդ իրենց հրամաններուն։

Շատ պնդած էին այս կէտին վրայ։ Մ. Տանէֆ կրակը բացած էր։

— Դիտէք դուք իմ ուզածս. Էսիրնէ։ Բերէ՛ք ինձի Էսիրնէն պնակի մը վրայ և ներկայացուցէ՛ք զայն աղուհացով, ապա Թէ ոչ՝ կը վերսկսինք Զաթալճայի ռմբկոծումին։ Եւ գիտցէ՛ք որ մենք զօրաւոր ենք, շատ զօրաւոր, աւելի զօրաւոր օրքան եղած չէինք քանաւաղ և առանց ո և է մէկուն օգնութեան, միմիայնակ, պիտի յաղթենք ձեզի և յետոյ կ. Պոլիս պիտի մտնենք։ Ահա կ'ըսեմ ձեզի։

Եւ միւսներն ալ հեռաւեալ էին, դրեթէ նմանօրինակ լեզու մը բռնելով, առանց սակայն նմանցնելու պուլկարական խոշոր շարժուձեւերը, որոնք բարեբախտաբար անմոռանալի պիտի մնան։ Մինչեւ իսկ գարտաղեան պատուիրակը ըսաւ Բէշիա փաշային։

— Շքօտրան ինձի պէ՛ս է, կը հասկնա՞ք։ Աշխատեցէք չափազանց չըսպասցնել զիս անոր, եթէ ոչ՝ քանի պիտի անենք։ Բանակցութիւնները պիտի խզենք, և չորս օր վերջը, առանց այլ եւս փայրկեան մը սպասելու, թնդանօթը պիտի խօսի իմ տեղս։ Ահա վերջին խօսքս այս է։

Թուրք պատուիրակները հակցան, բայց իրենք ալ բացէ ի բաց պատասխանեցին, հաւաքելով բոլոր իրենց կորովը.

— Եկէ՛ք առնել զանոնք։

Կը սպասուէր որ անոնք պատասխանէին.

— Ահա կը վազենք։

Բայց ինչաւ այսպէս չեղաւ։ Մ. Տանէֆ, հանդարտելով անմիջապէս, ըսաւ անոնց պարզապէս. «Բանակցութիւնները առժամապէս կ'առկախենք։»

Եւ միւսները խմբովին յարեցին.

«Կատարելապէս կ'առկախենք զանոնք։»

Եւ՝ բանակցութիւնները առկախեցան, ո՛չ Թէ խզուեցան։ Թշնամութիւնը չվերսկսաւ։ Եւ ասոր հետեւանքով կը շնորհաւորենք պալքանեան Պետութիւնները, կը շնորհաւորենք, որովհետեւ վերջին պահուն կրցան լուծել իրենց կիրքերը և գործեցին իմաստութեամբ և խորհրդածութեամբ։ Պիտի ուզէինք որ այսուհետեւ ալ չնորհաւորէինք զանոնք որ տպաքիչ մէկ կողմ Թողուն և լրջօրէն բանակցին, ինչպէս կը վայել իրենց՝ որոնք ճամբայ ելան պատմութիւնը վերաքննելու, Արեւելքին վրայէն բառնալու քիչ մը իր խորհրդաւոր բանաստեղծութենէն, և ի փոխարէն ներածել զայն յառաջդիմութեան և քաղաքակրթութեան։

Դաշնակիցները Թուրքերուն դէմ ցաւ մը ունին, զոր չեն դադրիր բանաւելէ.

«Դուք հաշուի չէք առներ պատերազմին արդիւնքները։»

Բայց, արդար ըլլալու համար, իրենք ալ կը կարծեն Թէ պատերազմին արդիւնքները չափազանցած չեն ըլլար իրենց պահանջումները բանաձեւելով։ Պատերազմին արդիւնքները իրաւունք կուտան իրենց յաւակնելու որ Եւրոպայի մէջ Թուրքերուն Թողուն միայն կ. Պոլիսը և Կէլիպոլուի թերակղզին։ Եւ եթէ կը յամառին այս պահանջումին մէջ, ասով մղած չեն ըլլար Թուրքերը փոխանակ վանելու Թշնամութեանց վերսկսելու։ Որովհետեւ այսուհետեւ ինչ պիտի ըլլայ իրենց դիրքը կ. Պոլսոյ մէջ։ Օդին մէջ եղածի պէս պիտի ըլլան բանը բաւական չէ։ Այսպիսի կացութեան մը աւելի անհաստատ բան կարելի չէ երեւակայել։

Բէշիա փաշա, Բշ.ի նիստին մէջ, դիտողութիւն մը ըրաւ որ արդար կ'երեւի մեզի, ըսաւ. «Ի փոխարէն մեր բոլոր դիջումներուն, դաշնակիցները երբէք դիջում մը չբրին մեզի։»

Մեր ընթերցողները կը յորդորենք ուշադրութեամբ կարդալ Բէշիա փաշայի Բշ.ի նիստին մէջ հաղորդած գրաւոր յայտարարութիւնը, և արդարեւ պիտի համոզուին Թէ ասմ. պատուիրակները ինչ Թէ ասմ. պատուիրակները դիմ ինչքան բանակցութեանց խորհուրդ ծառայելու համար, պատիւ ունինք Էսիրնէի գաւառին համար առաջարկել հետեւեալ ձգդումը, որ կը կազմէ հողի նոր զիջում մը։

«Այս սահմանագիծը պիտի սկսի սահմանագիծէն և մինչեւ Արտա պիտի երթայ, և այդ գծին քննարկէն պիտի չարունակէ հետեւիլ մինչեւ Առա, որ կը գտնուի Արտա գետին օժանդակ Մէօյիւսլիւ Չայ գետակին բերանը։

«Անկէց Կիւմիլճինէն արեւելք Թողլով, սահմանագիծ գիծը պիտի հասնի Պօրու-Ալէլ լճին մէկ էնին, ուղղիծի մը համեմատ որուն մանրամասնութիւնները յետոյ պիտի կրնան նշել զինուորական պատուիրակները։

«Գալով Կրէտէի, կայսերական կառավարութիւնը Մեծ Պետութեանց հանդէպ պիտի հրաժարի իր իրաւունքներէն այդ կղզիին վրայ, որուն ապագայ կանոնադրութիւնը և բէժիմը վերապահուած են

ՈՒՐԲԱԹԻ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ԴԱՇՆԱԿԻՑՆԵՐԸ ՎԵՐՋՆԱԳԻՐԻ ԽՕՍՔ Կ'ԲՆԵՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 3 ՅՈՒՆՎԱՐ

ՏԵՂԻ ՏՈՒԷ՛Ր, ԱՊԱ Թէ ՈՉ՝ ԿԸ ԽՕՏԷ՛Ն։

Այս խօսքերը կ'ամփոփեն այսօրուան նիստը Սէնթ-Ճէյմսի պալատին մէջ։

Դաշնակից պատուիրակները դանակը դրին օսմ. պատուիրակներուն կոկորդին։

— Այլեւս ձգձգումներ չենք ուզեր, այլեւս քաշքշուք չենք ուզեր, կ'ուզենք վերջացնել։

Ահա ինչ որ համառօտիւ ըսին Պալքանեան Պետութեանց ներկայացուցիչները ժողովին մէջ, այսօր։

Կը նախագահէ Գարտաղի առաջին պատուիրակ Մ. Միուչօվիչ։

Սրահին մթնոլորտը դէշ է և պաղ։ Դշ.ի կէս օրուան մտերմութիւնը անյայտ եղած է։ Վերջին նիստին մէջ Թուրքերուն կողմէ եղած մեծ զիջումները արդէն մոռցուած են, այլեւս չեն տեսներ կրաւուած ճամբան, կորուելիքին միայն կը նային, կ'ուզեն մնացած համբան անցնիլ մէկ հանգոյցով, առանց կայքի։ Բայց Թուրքերը տակաւին կը դիմադրեն։

— Խօսքը Վսիմ. Բէշիա փաշային է, կ'ըսէ նախագահը։

Բոլոր նայուածքներս կը դառնան Սուլթանին ներկայացուցիչին կողմը։

Մ. Վէնիզէլոս, գրեթէ նստած Բէշիա փաշային դիմացը, աչքերը անոր վրայ դամած, ոչ է յուզում ցոյց չի տար։ Մ. Տանէֆ, շատ հանդարտ, շատ պաղ, առաջեւը կը նայի։

Բէշիա փաշա իր անձնասէր պարոնը կը հանէ մեծածալ Թուղթի մը, կը բանայ, և շատ վճիռ ձայնով հետեւեալը կը կարդայ.

«Դաշնակից պետութեանց պատուիրակները մեզմէ խնդրած ըլլալով իրենց ցոյց տալ սահմանագիծի դիծ մը ընթացքի բանակցութեանց խորհուրդ ծառայելու համար, պատիւ ունինք Էսիրնէի գաւառին համար առաջարկել հետեւեալ ձգդումը, որ կը կազմէ հողի նոր զիջում մը։

«Այս սահմանագիծի դիծը պիտի սկսի սահմանագիծէն և մինչեւ Արտա պիտի երթայ, և այդ գծին քննարկէն պիտի չարունակէ հետեւիլ մինչեւ Առա, որ կը գտնուի Արտա գետին օժանդակ Մէօյիւսլիւ Չայ գետակին բերանը։

«Անկէց Կիւմիլճինէն արեւելք Թողլով, սահմանագիծի գիծը պիտի հասնի Պօրու-Ալէլ լճին մէկ էնին, ուղղիծի մը համեմատ որուն մանրամասնութիւնները յետոյ պիտի կրնան նշել զինուորական պատուիրակները։

«Գալով Կրէտէի, կայսերական կառավարութիւնը Մեծ Պետութեանց հանդէպ պիտի հրաժարի իր իրաւունքներէն այդ կղզիին վրայ, որուն ապագայ կանոնադրութիւնը և բէժիմը վերապահուած են

կի թօրն (20)

Մաշուշափ Մենամարտ

— Ա՜հ, եթէ ատիկա կընէ, իրաւունք չտա ուժով պիտի ըլլայ, ըսաւ Արթը։ Կը հաւատա՞ս, Լիւսի, ես անդամ երբ լսեցի Պէրբինկիրն դասաւորին համբաւը այդ ապացոյցները իր պահանջման ճամբուն մէջ, ինքնիրենս ըսի Թէ անժխտելի էին անոնք։

Կրնային այդպէս երեւիլ հասարակութեան, դատարանին, կամ նոյն իսկ ամբաստանեալին, զոր անոնց յաղթականը տեսնելու երկիւղը կը դրկէր անկուշտ դատարանի իր սովորական պայծառութիւնէն։ Բայց այդ ապացոյցները ոչինչ և անպատճառ էին քեզ ճանցողին, կամ անոր համար՝ որուն թափանցիկ աչքը կրցաւ հաւանականութիւններէ և արուեստական ապացոյցներէ աւելի հեռուն երթալ...։ Բայց ահա գրեթէ հասանք։ Ժամանակ չունիմ քեզի ըսելու Թէ ոմերի ինչ անհաւաստիւթիւն մը մէջ կը դանուիս ուրիշ շատերու հետ մէկտեղ։ Այսօր իրիկուն չեղած պիտի գիտնաս Թէ որո՞ւն և ինչ բանի զոհը եղար։ Առ այժմ, մեր բոլոր ուժը կեդրոնացնենք մեր ընթացքին հասնելու կարող վերջին ոստումի մը մէջ։

Օթօմպիլը դանդաղցուցած էր իր գնացքը։ Երիզուտին վերջին սահմանը հասած էին։ Միրանդոյն թիատրանին մէջ կողմը, ծովը կը տարածուէր չափիզեայ սփռոցի մը պէս։ Ճամբան կ'իմնէր ուղիղ և սպիտակ դէպի գիւղը։ Կ'սկսէին հանդիպիլ անոր բնակիչներէն մէկ քանիներուն, և Լիւսիի մրմնջած խորհուրդին համեմատ, Արթը երկու մատները կը տանէր իր մեծ Թաղիքին դէպի եզերքը, ամէն անդամ որ գիւղացի մը կ'անցնէր մօտէն։ Ծովեզերքէն երեք հարիւր մեթրի չափ հեռուն, մեծ զբօսանաւ մը խարսխած էր, մէկ երկու մակոյկներ զբօսանաւէն ցամաք կ'երթային կուգային։

Երկու վայրկեան ևս, և ուղիղ անկիւնով դարձող կառքը կը մտնէր աւազուտ լայն ծառուղիի մը մէջ, կ'երթար կը կենար փայլուն ածուներով չրջապատուած և սիրուն անտառի մը կրթնած գեղատեսիլ ամարանոցի մը։ Արագօրէն ճամբորդները իջան, մտան գաւիթին մէջ որ այդ պահուն ամայի էր։

— Վե՛ր։ Շո՛ւտ, ըսաւ Տիկին Մորտանթ սանդուխը առնելով։ Ես քեզի ճամբան կը ցուցնեմ...։

Առաջին յարկին վրայ մտաւ նրբանցքի մը մէջ, և Արթը ետեւէն հրեց դուռ մը, առանց զարնելու մտաւ սենեակի մը մէջ ուր բոլոր վարագոյրները իջած էին։ Երկու հոգի կը դտնուէին հոն, անոնց սպասելու երեւոյթով. երկուքէն մին թուխ, բարակ, առոյգ դիմադրութեամբ բոլորովին օտարականի մը կերպարանքը ունէր. միւսը, ընդհակառակը վերջին ծայր Անգլիացի, բարձրահասակ մարդ մըն էր, աղեղեկի մօրուքով և մազերով, և Արթը զայն տեսնելով անդամ մը սարսռաց։ Երբ քիչ առաջ, Լիւսի իր աչքերուն առջեւ բռնած էր այն հայելին իրմէ տարբեր մէկը կտրած էր տեսնել, և հիմա տպաւորութիւնը չրջեցաւ, հոն եղող մարդուն մէջ կրկին կը գտնէր նոյն պատկերը որուն ցոլացումը տեսած էր հայելիին մէջ իբրեւ իրեն սեփական։ Պատանքի, ցնորքի տեսակ մը դդացում տիրեց իր հոգիին։ Բայց արդէն վերապատուելին դէպ իրեն կը քաշէր, և ձեռքը սեղմելով կը ճնչէր զայն կորովով։

— Օրնեա՛ւ է Աստուած, ըսաւ խորունկ ձայնով մը։ Պարո՛ն Հիւկս, բարեկամ մըն է որ ի բոլոր սրտէ բարի գալուստ կը մաղթէ քեզի։ Ամէն ինչ յաջողեցաւ, կը տեսնեմ։ Ահա՛ այս առաւօտ եռապատկուեցայ։ Իմ կրկինս տեսար կամ յարանին մէջ և ձիշդ քեզի պէս ներկայացուց զիս ինձի պատուաբեր ըլլալու կերպով։

Եւ կուշտ ու կուռ խնդաց։

— Բայց տնա եղբօրդիս համբերութիւնը կը հատնի կարծեմ։

| Կորսնցնելու վայրկեան մը անգամ չունինք, ըսաւ Լիւսի։ Կը Թողում ձեզ, շուտ ըրէք։

—Վատահ եղիր մեր վրայ, ըսին երկու մարդիկը միասին։

— Նախ վրայէդ հանեմ սա վերարկուն որ աւելի իմ տարիքիս կը պատշաճի քան քուկինդ, ըսաւ կղերականը, միւսը ծիծաղկոտ և ուրախ։

Կղերական հագուստը վրայէն վերցուածին պէս, տիոռ մը ներկայացուցին իրեն և սափրիչներուն նման լայն չափիկ մը հագցնելով անոր, թուխ ծնրակալքը պատրաստուեցաւ անոր գլուխը չտկելու։ Մէկ ակնթարթի մէջ խլելով ճերմակ մազերը, մօրուքը, թեթեւ դիմակը զոր ինքն իսկ կաղապարած էր արուեստով, և ալ աւելի զարմանալի արուեստով մը կրցած էր մութին մէջ փակցնել Արթրի դէմքին վրայ, սկսաւ նոր դիմադրութիւն մը յարդարել անոր։ Մէկ ձեռքով մօրուք ածիլելու պնակ մը բռնած, միւսով վրձին մը, անոր դէմքն ու վիզը ծեփեց հեղուկով մը որ չուտ մը չորցաւ, հիւսիսային մարդու իր մարթին առաւ հարաւային յատկանշական թուխ գոյնը, որ այդ գործը կատարողին ալ գոյնն էր։ Որմէ վերջ, կղակը, վերի շրթունքը, դէմքին շրջանակը չփեց մածուցիկ ծեփով մը, եւ ամբողջին վրայ անցընելով խորհրդաւոր գլան մը զոր ձեռքին մէջ ունէր, անհաւասար կերպով կարճ ամանակի մը մէջ ենթակային դէմքին վրայ տեսնուեցաւ ծնիլը թեթեւ, թուխ պեխերու, սրածայր փոքրիկ մօրուքի մը, որոնք ոչ միայն բոլորովին կ'այլայլէին անոր դիմագծութեան նկարագիրը, այլ անկարելի կըլլար անոր վաւերականութիւնը ժխտելու գաղափարը։

Ասիկա վերջացնելով, կոմակի մը վրայ կոխեց, նաւաստի մը ներս մտաւ, Արթրի ձախ թեւը բռնեց, սկսաւ ուժով մը և արագ չարժումով սղոցել դատապարտեալին վրայ իր կրած երկաթէ ապարանջանը։ Սղոցը զօրաւոր էր, կը գործէր նաև խայթիչ թթու մը։ Տանը վայրկեանէն երկաթը կ'իյնար, դատապարտեալը ազատ էր։

— Շո՛ւտ։ Հագուեցէք հիմա, ըսաւ բարի կղերականը որ չէր կրնար դարմանքէն բացագանչելը զսպել, կէս ժամէ պակաս միջոցին մէջ կատարուած փոփոխութիւններուն առջեւ։

Փրցուցին անարդ համազգեստին մնացորդները, և երեք ծառաներ աճապարանքով օգնեցին Արթրի հագնելու ազատ մարդու զգեստներ. կապոյտ կերպասէ լայն տաբատը, նաւաստի վերարկուն, Ս. Ի. տառերով, կուրծքին վրայ կարմիր ասեղնագործուած, գլխանոցին վրայ ոսկի. ոսկի կոճակներով կապոյտ բանակոնակ մը կը լրացնէր այլակերպութիւնը։ Արթրը այդ ժամուն արտասահմանէ եկած երիտասարդ նաւաստի մըն էր. հարաւային մը գծած գլուխով, պղնձագոյն մորթ, թուխ մազ, անգլիացի ո և է հետք չէր մնացած։

Կանչեցին տիկին Մորտանթը, որ մէկ ակնարկով հաւանելով, պատուհան վազեց։ Վարագոյրը քաշեց։

— Կը տեսնէք սա դրօսանաւը քաւ, հոն պիտի դտնէք ապահովութիւնը։ Միւրիել հոն կը սպասէ քեզի ուրիշ բարեկամներու հետ։ Ահա երեք օրէ որ «Սիմիու» զբօսանաւն խարիսխ նետած է Զէրրանի ծովախորշը. իր նաւաստիները, այս պահուս քու հագած համազգեստիդ նման հագուած մարդիկ, ամէն ժամ զբօսանաւէն գիւղ կուգան կերթան։ Կրնաս ասկէց դուրս ելլել, երթալ մակոյկներէն մին բռնել առանց բնաւ ուշադրութիւն դրաւելու։

(Շարունակելի)

յիշեալ Մեծ Պատերազմեն, պայմանաւորակցն որ ուրիշ կզգիներու յանձնում չպահանջուին։

Այս վաւերագրին ընթերցումը դադարեցուցիչ պատուիրակներուն միջև յուսախաբութեան զգացում մը կ'արթնցնէ։ Նայուածքներ կը փոխանակուին, բայց ոչ է խօսք չարտասանուիր։

Նախագահը.— Երեքշաբթի պիտի բլլանք Վեսմ. Բէյրիի փաշայի, երբ բարեհաճի իր կարդացած վաւերաթուղթը ընդօրինակել տալ մեզի։ Կ'առաջարկեմ պահ մը դադրիցնել նիստը, որպէսզի դաշնակից պատուիրակները կարենան համաձայնիլ՝ պատասխանելու համար այդ առաջարկութեանց պատասխանը։

Օսմ. պատուիրակները կ'ընդունին այս առաջարկութիւնը, նիստերու օրակէն կը մեկնին և մօտակայ օրահ մը կ'երթան։

Դաշնակից պատուիրակները կը քննեն թրքական առաջարկութիւնները, կը վիճաբանին անոնց տրուելիք պատասխանին վրայ։ Այս պատասխանին խմբագրութիւնը դրեթէ ժամ մը կը բռնէ։ Մ. Տանկիթ, որ ճաշի հրաւէր մը ունէր, նստատեղէն կը մեկնի, թուրք պատուիրակներուն օրահ մանելէն առաջ։

Նախագահ Մ. Միուշքովիչ կը կարդայ դաշնակիցներուն պատասխանը, որուն բնագիրն է հետեւեալը.—

«Դաշնակից պատուիրակները ցաւ ի սիրտ կը հաստատեն թէ օսմանեան պատուիրակները հաշիւի չեն առներ պատերազմին արդիւնքներ։ Հետեւաբար իրաւունք կ'ունենային քանակութիւնները խլելու, սակայն իրենց հաշտարար ոգին նոր ապացոյց մը տալու համար, թուրք պատուիրակներէն կը ինդրեն յանձն. 6 Բշ.ի նիստին, ժամը 4ին, առաջարկութիւն մը բերել իրենց, որ պարունակէ.

1.— Բ. Դրան հպատակումը կրէաէ կզգիին վրայ իր իրաւունքներէն։

2.— Եգեան ծովու կզգիներուն յանձնումը։

3.— Գալով էսիրնէի գաւառին, ա՛նպիսի սահմանագիծ մը, որպէս զի մնայ տալ որ էսիրնէ քաղաքը դաշնակիցներուն մնայ։

Ուստի ասոր, բանակցութիւնները իրարու խզուած պիտի նկատուին։»

Երբ նախագահին ձայնը լռեց, օսմ. պատուիրակները արագ նայուածք մը փոխանակեցին։ Ցետոյ Բէյրիի փաշա խօսք կ'առնէ և կ'ըսէ.

— Մենք չենք ուզեր թնու որ նիստը Բշ.ի յետաձգուի։ Կ'առաջարկենք ձեզի յառաջիկայ գումարումը որոշել վաղուան ժամը 4ին։

Մ. Վէնիզելոս.— Մինչեւ Բշ. ա՛յն պատճառաւ կ'ուզենք, որպէսզի ժամանակ ունենաք հաւանելու մեր պահանջումներուն։

Բէյրիի փաշա, որ սովորաբար շատ քաղաքավար է և քաղցրաբարոյ, չատ չոր ձայնով մը.

— Հոս եկած չենք մենք հաւանելու առաջարկները։

Պուլկարները պատասխանեցին.

— Եթէ մենք վերջնագիր ուղղենք առանց, ասոյգ է թէ պէտք է յարձակումը վերսկսիլ Զաթալճայի վրայ։ Մեր բոլոր աեղեկութիւնները կը հաստատեն թէ յաղթական պիտի բլլանք, թէ մենք բանձրակապէս ապահով ենք թուրքերը զանձնելու Զաթալճայի մէջ, և, եթէ հարկ բլլայ, կ. Պոլսոյ մտնելու։ Մեր բոլոր տեղեկութիւնները կը կարողացնեն վրատեղնել ձեզ, թէ ո՛չ Զաթալճայի ո՛չ կ. Պոլսոյ թուրք բանակը ի վիճակի չեն մեզի դիմադրելու։

Իսիրնէ քաղաքին վրայ արձակուած քանի մը ռումբեր պիտի բաւեն այսօր որպէսզի քաղաքին բնակութիւնը պարտաւորէ հրամասարը անձնատուր բլլալու։

«Գալով մեր բանակին, հիմա սկիզբն աւելի լաւ վիճակի մէջ է։ Մենք Հոկտ.ին ճամբայ ելանք կազմակերպական և մասնակարարական թերութիւններով, զորս դարմանեցինք անկէց ի վեր։ Այսօր Թրակիոյ մէջ աւելի զօրաւոր ենք որքան թշնամութեանց սկիզբը։»

Այս եղաւ պուլկար պատուիրակներուն պատճառաբանութիւնը երկէ (ուրբաթ) դաշնակիցներուն գալանի գումարման մէջ, երբ թուրք պատուիրակները ուրիշ օրահ մը քաշուած էին։ Եւ այս յայտարարութենէն վերջ էր որ վերջնագիրը ուղղուեցաւ Թուրքերուն։

ՏԷՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ՊԱՐՏԱԻՈՐՈՒԱԾ ԵՆ ՄԻՋԱՄՏԵԼ

Տէրութեանց միջամտութեան ժամը հնչեց։ Արդէն կը համաձայնին և կը խորհին որ օսմ. կառավարութիւնը ուղղի պիտի տայ Եւրոպայի առջեւ։ Հաւաքական դիմում պիտի բլլայ Կ. Պոլսոյ մօտ շատ քիչ ժամանակի մէջ։

Կ'ըսուի թէ Թուրքերուն և Պուլկարներուն միջեւ արդէն դարձեալ բանակցութիւնները կը շարունակուին։ Կ'ըսուի թէ Պուլկարները յանձնառու եղեր են Սուլթանին կրնական գերակշռութիւնը Թողուլ էսիրնէ նահանգին և քաղաքին վրայ, և բոլորովին իրենց օսմ. հող համարել մզկիթները և օսմ. բոլոր բարեպաշտական և աւանդական հաստատութիւնները։

ՍԸՐ ԷՏՈՒԱՐ ԿՐԷՑ ԵՒ ԹԷՎՖԻԿ ՓԱՇԱ

Շաբաթ օր Անգլիոյ արտաքին գործոց նախարար Սըր Էտուարտ Կրէյ անձամբ միջամտեց օսմ. դեսպան Թէվֆիգ փաշայի մօտ, խնդրելու համար որ նիստը խզումի երեւոյթ չառնէ։ Թուրքերը համակերպեցան։ Կ. Պոլիս ուղղակի Լոնտոնէն թելադրութիւններ եղան, պատուիրակներուն արուելիք նոր հրահանգներուն քարտիոնութեան համար։ Բայց կը կարծուի թէ Քեամիլ փաշա պիտի մերժէ։ Ինչ պիտի բլլայ արդիւնքը։ Քանի մը օրուան մէջ պիտի տեսնուի։

ՔԻՈՍԻ ՊԱՇԱԿԱԶՕՐՔԻՆ ԱՆԶՆԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆԸ

Աթէնքէն «Ժուրնալի մանաւոր թղթակիրը կը հեռագրէ թէ Զէրքկ Զէքի փաշայի հրամանատարութեան տակ զտնուող թուրք պահակազօրքը, որ կղզիին ներքին քաշուած էր, ծովէն և ցամաքէն ընդհանուր յարձակում մը կրեց։

Քիոսի հեղինն բանակը այժմ պիտի երթայ Եպիրոսի բանակին միանալու։ Եանեայի շուրջ անոր թուով Ցոյն ոյժերու կեդրոնանալովը բեղդաքաղաքին գրաւումը անմիջական կը նկատուի։

ԴԱՇՆԱԿԻՑՆԵՐԸ ՉԵՆ ԸՆԴՈՒՆԻՐ ՈՐ Բ. ԴՈՒՐԸ ՏԷՐՈՒԹԵԱՆՑ ՄԻՋԱՄՏՈՒԹԵԱՆ ԴԻՄԷ

Ինչպէս տեսաք, այսօրուան նիստը վերջացաւ վերջնագրով մը։

Այս նիստին վերջը պատուիրակներէն մէկը տեսայ որուն դէմքը ուղղակի ուրախութենէն կը ճառագայթէր։

«Վերջապէս, ըսաւ, ան ինձի, կացութիւնը պարզուեցաւ։ Բանակցութիւններու սկիզբն է ի վեր այսօր լաւագոյն գոյն է որ կատարեցինք։

— Բայց կը կարծէ՞ք թէ թուրքերը վաղը պիտի ընդունին ձեր պահանջած դիրքումները։

Անկեղծ կ'ըսեմ, անկարելի է ինձի նոյնիսկ անձնական տպաւորութիւն։ Ներուն վրայ հիմնուած գաղափար մը տալ այս մասին, բայց չատ տարակուսելի է որ ընդունին։

— Եւ եթէ նոր յետաձգում մը պահանջեն ձեզմէ՞։

— Մենք մինչեւ երկուշաբթի պայմանաժամ տուած էինք թուրքերուն։ Իրենց էին որ պահանջեցին վաղուան փութացնել նիստը։ Բայց մենք կը պահենք մեր որոշած պայմանաժամը և պիտի սպասենք մինչեւ երկուշաբթի, ի՞նչ ալ ըլլայ անկէց առաջ։

— Կը կարծէ՞ք թէ թուրքերը պիտի դիմեն տերութեանց իրաւարարութեան։

— Ի՞նչպէս կրնան անոնք ընել այդ, և ինչպէս մանաւանդ մեծ տէրութիւնները յանձն առնեն այդ գործին պատասխանատուութիւնը։ Մենք ոչ ոքի չդիմեցինք երբ Պուլկարիոյ թագաւորը հեռամիլ փայլէն հեռագիր մը ստացաւ, բանակցութիւններ կատարելու համար նախ դիմադարձ մը և սպա հաշտութիւն կնքելու նպատակով։ Թուրքիա մէկ կողմ դաշնակիցները միւս կողմ։

— Եթէ վաղը կամ երկուշաբթի բանակցութիւնները խզուին, պատերազմ պիտի բլլա՞յ այն ժամանակ։

— Ատիկա վաղուան պաղանիքն է և չեմ կրնար պատասխանել ձեզի։

Պատուիրակներէն մէկ մասին ծայրայեղ ուրախութեան պատճառը ի՞նչ կրնայ բլլալ։ լաւ գիտեմ որ օրինակ Պուլկար զինուորները և սպառազինումները սքանչելի պայմաններու մէջ են, անոնց առողջական վիճակը լաւ է։

Բայց արդեօք՝ այդ պատուիրակները լուրեր ունէին էսիրնէէն և կ'ընդունէին այն տեսակէտը թէ Բ.Դուռը գիտնալով որ էսիրնէն իմնալու վրայ է, կ'ուզէ թուրք ժողովուրդին աչքին այն երեւոյթը ցոյց տալ որ ինք կը նախընտրէ բանակցութիւնները խզել քան թէ յանձնել պաշարուած քաղաքը որ այնքան յամառօրէն ինքզինքը պաշպանեց։

ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՌՈՒՄԵԼԻԻ ՄԸ ԽԱՂԸ...

Առջի իրիկուն իմացանք թէ Մեծ Տէրութիւններէն ոմանք էսիրնէի խնդիրը լուծելու մասին կերպ մը գտած են, որուն համեմատ էսիրնէ իբր չէզոք շրջանակ մը պիտի թողուի։ Կարգ մը պատճառով մենք չուզեցինք այս մասին խորհրդածութիւններ ընել։ Բայց առաւօտեան թերթ մը այս լուրը տուած բլլալուն համար մենք ալ հարկ կ'զգանք առաջարկուած լուծման կերպին մասին խորհրդածութիւններ ընել։

Եթէ դժբախտաբար կայ կէտ մը զոր կ'սկսինք հասկնալ, ան ալ սա է թէ Եւրոպական Մեծ Տէրութիւնը, և մանաւանդ Պալքանեան պետութեանց բարեկամութիւնը վայելող Երբեմն Համաձայնութեան պատկանող Տէրութիւնք մեր այս դպիրը չատ յարմարող կը տեսնեն, ու կը կարծեն թէ իրաւ թէ անիրաւ պիտի կրնան իրենց ուզածն ընդունիլ տալ անոր։ Իրերու կացութենէն այս եզրակացութեան կուգանք մենք։ Մեծ Տէրութիւնք բոլոր յորդորները մեզի կ'ընեն, մեզ աւելի թոյլատու եղէք» կ'ըսեն, իսկ Պալքանեան դաշնակիցներուն ոչինչ կ'ըսեն։ Զարմանալի՝ հոգեբանութիւն, տարօրինակ տրամաբանութիւն։ Պալքանեան պետութիւնք չէ որ իրենց մարմնոյն վրայ անդամահատութեան կ'ենթարկուին, այլ մենք։

Եւրոպական տերութիւնները մեզի աւելի թոյլատու դանուեցէք ըսելով մեզի ասածած կ'ըլլան. «Ձեր բունքը թողուցէք, պիտի կտրեն, բաա, բայց մի չարժիք։ Քիչ մըն ալ թոյլատուութիւն ըրէք, և կեցէք որ Ձեր քիթն ալ, թեւն ալ և ականջներն ալ կտրեն...։» Սակայն ոչ ոք չի դառնար դաշնակիցներուն ու չըսեր թէ «Էյ, ալ քիչ մըն ալ խիղճ ունեցէ՛ք. կը բաւէ այսքան կտրածնիդ...։» Մեր հաստատեցանին համեմատ ահա այս սկզբունքը կը տիրէ Լոնտոնի հաշտութեան բանակցութեանց մէջ։

Պէտք է խոստովանիլ որ մեր պատուիրակներուն բանած ընթացքն ալ ու մեզի համար այս օսմալի սկզբունքին համեմատ չարժիլն ալ Եւրոպայի համար քաջալերութիւն մը եղաւ։ Որովհետեւ մեր պատուիրակներն փոխանակ ժողովին մէջ խորհելով, մտածելով որոշում ալ կրցող, և առաջուց գծուած սկզբունքի մը համեմատ ինչ ընելը գիտցող մարդեր բլլալու, Բ. Դրան և պալքանեան պետութեանց պատուիրակներուն մէջև պարզապէս խօսք փոխադրողի մը և կամ հեռաձայնի մը պէս եղան։ Գիտենք որ պալքանեան պետութեանց պատուիրակները ամէն բանի համար կրկին կրկին իրենց կառավարութիւններուն դիմում ընեն։ Մինչդեռ օսմ. պատուիրակները ասոր բան ըսելուն պէս իրենց իրաւունքին խնդիր կընեն, ու կ'ստիպուին դարձեալ հրահանգ ուղել Բ. Դռնէն։ Եւ ահա նոր հրահանգներ կը տրուին, բայց ան ալ հաստ դժուարութիւններու և ծածկագրութեան սխալներու կ'ենթարկուի։ Օրեր կ'անցնին, խեղճ էսիրնէն ալ աւելի կը մօտենայ անկումի և մահուան, Մեր խելքը չհասաւ այս կերպ բանակցութեան։ Պալքանեան Պատուիրակները չեն չփնար Բ. Դրան բացի էսիրնէէն ամբողջ Ռումելին իրենց ձգելու չափ զոհողութիւն ընելը տեսնելով։ Շատ հաւանական է որ պալքանեան պետութիւնները ու իրենց պաշտպան Մեծ տէրութիւնները խորհին թէ «Թուքիա այս խնդրոյն մէջ ալիւրի պարկի մը նմանեցաւ, որուն որչափ զարնես այնքան փոշի կը հանէ, քիչ մըն ալ նեղենք Թուրքիան, գոնէ էսիրնէն և կամ Կիւմիւլճինէն կ'ազատենք, գոնէ էսիրնէի քերդերը փլցնել կուտանք։ Եւ կամ գոնէ մէկ կերպ մը կը գտնենք, ու եթէ ոչ հիմա, դոնէ ժամանակ մը վերջ էսիրնէն Պուլկարներուն տալու մէկ միջոցը կը գտնենք։»

Ահա մենք էսիրնէի չէզոքութեան խնդիրը իբր այս կերպ մտածումի վերաբերեալ իրողութիւն մը կ'ընդունինք։ Էսիրնէն չէզոք վիճակի մը վերածելը այն կը նշանակէ թէ երկու կողմի զինուորները ետ պիտի կանչուին, էսիրնէի քերդերը պիտի փլցուին, ու երբ առօրեայ սովորական կեանքը վերսկսի, ու մեզմէ ասոր անգամ աւելի արագ զորանանութիւն ընող Պուլկարիա օրին մէկը պիտի գրաւէ այդ տեղը։ Այն ատեն դարձեալ զինուոր պիտի զրկենք։ Եւ քանի՞ օրէն ու քանի ամիսէն պիտի բերենք, և հիմա կրթ մեր ամբողջ բանակը պատերազմի դաշտին վրայ կը գտնուի, և մեր զինուորներուն բարոյական կորովը կատարեալ է, ու էսիրնէն փրկելու չպիտի դիմանանք, այն ատեն պիտի ձեռնարկենք ասոր։ Պուլկարներն այն ատեն կատարուած իրողութեան առջև պիտի դնէ մեզ, ու մենք ալ ասոր փոխարէն գլուխնիս պիտի չարժենք ու յուսահատական կերպով մը «Ատուած պատճառ եղողներուն ատկ Դանկ ընէ։ ըսելէ վերջ ձայներնիս պիտի կարենք։

Ո՛չ, Ոչ, անա՛ ի բոլոր սրտէ. կ'ըսենք. Իր յաջորդներուն յաւիտենական անէծքին պիտի արժանանայ և այս երկրին դէմ դուռ պիտի բլլայ դարձեալ պատերազմիլ չուզելուն համար էսիրնէի մասին այսպիսի պայմանի յանձնառու եղող կառավարութիւն մը։

«Թազմինաթ»

ՄՈՒՐԻՈՅ ԲԱՐԵՆՈՐԴՈՒՄՆԵՐԸ

Պէյրութ հրատարակուող արաբերէն լրագիր մը կ'ըսէ թէ Սուրիոյ մէջ դարձդրուելիք բարենորոգումներու մասին ժողովուրդին մէջ երկու կարծիք կը տիրէ։ Ոմանք կը պահանջեն որ ապակեդրոնացման դրութեան հիման վրայ բարենորոգումներ գործադրուին, իսկ ուրիշներ ալ այն համոզումը ունին թէ բարենորոգումները արդիւնաւոր կրնան բլլալ միայն իրաւասութեանց ընդարձակման դրութեամբ։ Ցիչեալ թերթը երկրորդ կարծիքին կողմն է։ Առաջին կարծիքը ունեցողներ հակառակ կարծիք ունեցողներուն տեսակէտները հակնալու մտօք ժողովներ գումարեր և զանազան կարծիքներ յայտնելէ յետոյ յարմար դատեր են յանձնաժողով մը ընտրել, որպէս զի գործադրուելիք բարենորոգումներուն մասին երկու կողմի կարծիքներն ալ ի նկատ առնուին։ Վերջին նիստին մէջ որոշուեր է հանրային կարծիքն ալ առնել այս մասին։ Եւ այս նպատակաւ որոշած են Պէյրութի իսլամներէն 40 հոգի, և միւս տարրերէն ալ 42 հոգի ընտրելով 82 հոգիէ բաղկացած Ընդհ. Ժողով մը կազմել։ Այս Ընդհ. Ժողովը իր մէջէն իբր փոխանորդ պիտի ընտրէ 24 հոգի, և այս 24 հոգիէն կազմուած Ժողովը կառավարութեան և Ընդհ. Ժողովներուն հաւանութեամբ պիտի սկսի բարենորոգումներու մասին օրինագիծեր պատրաստել։

ՏԷՏԷ ԱՂԱՖԻ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

«Սթամպուլ»ի թղթակիցը հետեւեալը կը գրէ Տէտէ Աղաֆէն.— Պուլկարները կը շարունակեն իրենց խուզարկութիւնները, բոլոր մթերանոցները զինուորական պահակներու հսկողութեան տակ առնուած են և հոս գտնուած բոլոր սընդեղէնները պէտք է դրուին այդ պարէններու տրամադրութեան տակ։ Ինքզինքն զէշ կողմը հոն է որ անոնք կը գրաւեն ապրանքները առանց չէնին դին մը վճարելու փոխարէնը։ Պէտք է բաւականանալ փոխարէնը միայն տացագիր մը առնելով, ուր նշանակուած չկայ նոյնիսկ գանձման թուականը։ Ատոնք բոլորը Սոֆիայի մէջ պիտի կարգադրուին յետոյ...։

Կարգ մը փոքր խանութպաններ միանալով որոշեցին այլեւս չբանալ իրենց խանութները։ Այս վայրկեանիս երեսուն փուռ ունինք, որոնց պատրաստած հացերը կը զրկեն Ուզուն Քէօփրիւ։

Իսլամ բնակութեան մէջ անագին թշուառութիւն մը կը տիրէ, նոյ. 19-20 դիշերը անոնք կորցնուցին ամէն ինչ, դրամ, կանկարաթ, գոյք ևայլն։ Զինուորական հրամանատարը բազմաթիւ ըսպառնալիքներ ըրաւ թալանողներուն, բայց չատ չնչին ազդեցութիւն գործեց անոնց վրայ։ Բուրջեր և ցնցոտիներ միայն կը վերադարձնեն իրենց տէրերուն։

Այն ինչ որ արժէք մը կը ներկայացնէր, անհետացած է։ Օսմանցիներու մէջ տիրող թշուառութեան իբր օրինակ, յիշեմ մեր մաքսատան դիւանատան տնօրէն Պաշ էֆ.ի պարագան, որ փոզոցներուն մէջ լուցկի, սիկառի թուղթ և կայծքարի դեղին երիգներ կը վաճառէ։ ուրիշ պաշտօնեաներ նոյնիսկ բեռնակրութիւն կ'ընեն. և այս բոլորը տեղի կ'ունենայ առանց Պուլկար իշխանութեանց ուշադրութեան արժանանալու։

Երբ 118 պուլկար քոմիթաճիներ քաղաք մտան, տեղին վատ բնակիչները օգտուելով առիթէն սկսան թալել կառավարական չէնքը, զինուորական մթերանոցները, բոսթի և հեռագրական չէնքերը, նաւահանգստի վարչութեան չէնքը ամբողջ վեր ի վայր դարձուցան, ոչ մէկ բան թողուցաւ, ամէն ինչ կողոպտեցին։

Ինչպէս հիմակուընէ կարելի է գուշակել, այնպէս կը թուի թէ Ցոյները պիտի չկրնան դիւրութեամբ համաձայնիլ Պուլկարներուն հետ։

Անցեալ կիրակի ընդունեցինք Եէրոխանամ թագաւորին այցելութիւնը։ Թագաւորին կառախումբը քաղաք մտաւ իրիկուան ժամը 4ին։

Սպասման սրահին մէջ կարճ հանդիսաւ մը վերջ, թագաւորը գնաց այցելելու Ապտ-Իլ-Ազիզի կայարանը։

Թագաւորին դիմաւորելու դացած էին ահագին քազմութիւն մը, բայց ոստիկանական խիստ հսկողութիւն մը արգելք կ'ըլար կայարանի ցանկապատերէն ներս անցնելու։

Ցէրոհանամ թագաւոր առաջին անգամ այցելեց պուլկար եկեղեցին, ուր կարճաւոր աղօթք մը կատարեց։ Թափորը անկէց մեկնեցաւ զինուորականներուն թաղը, յետոյ թագաւորը պատրաստ մը կատարեց փարսին կողմը։ Իրեն ընկերակցողներուն հետ բազմաթիւ անգամներ խօսակցութիւններ կատարեց։ Փարսին մօտէն նոտաւ օթոմոպիլը, դնաց կայարան ուր գիշերեց իր վագոնին մէջ։

Յաջորդ երկուշաբթի օրը, առտուն կանուխ կրկին ոտքով պատրաստ մը կատարեց Մեծ պաղատաչէն և ժամը 8ու կէսին կառախումբով մեկնեցաւ դէպի Սելանիկ։

ՄԵՐ ԳԱՒԱՌԻ ԴՈՐԾԱԿԱԼՆԵՐՈՒՆ ԵՒ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

Թերթիս յրդուն վարչական պաշտօնեայ Գ. ՊԵՏՐՈՍ ՎԱՆԵԱՆ Դօնեա, Դօնեա-Երէյլի, Դօնեա-Դարամանի կողմերը ուղեւորեցաւ Թերթին գործակալական և բաժանորդագրական կարգադրութիւններով զբաղելու համար։ Վստահ ենք թէ «Մանզումէ»ի ազնիւ բաժանորդները չպիտի զլանան իրեն հարկ եղած օժանդակութիւնը։

ԵՐԷԿՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՏԷՐՈՒԹԻՒՆՔ ԵՒ ՀԱՇՏՈՒԹԵԱՆ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ԼՈՆՏՈՆ, 6 Ցուն.— Ռիւթէր կ'ըսուի թէ վերջին օրերուս Մեծ Տէրութեանց տուած յորդորներուն վրայ է որ Պալքանեան Պետութիւնք հաշտութեան բանակցութիւնները չխզեցին, հակառակ անոր որ իրենց վերջին պահանջումներուն դէմ է Բ. Դրան տուած պատասխանը անբաւարարութիւն զտած են։ Հաշտութեան բանակցութեան վերջին նիստին մէջ Թուրքերուն միջոց տուին նորէն քննել կացութիւնը և ըստ այնմ որոշել իրենց դիրքը։

ՊԱԼՔԱՆԵԱՆ ԴԱՇՆԱԿԻՑՆԵՐՈՒՆ ՏԵՍԱԿԵՏՆԵՐԸ

ԼՈՆՏՈՆ, 7.— Ռիւթէրի մէկ ներկայացուցչին հետ պատուիրակներէն մին հետեւեալ յայտարարութիւնն ըրած է.—

«Բանակցութիւնք խզուած չեն։ Պատուիրակները դիտաւորութիւն չունին խզոն մեկնելու Լոնտոնէն։ Կը յուսանք որ տերութիւնք ուրիշ նկատի առնելու տեղի ունեցած դէպքերը։ Եթէ անոնք որոշն դիմում մը ընեն, չուտով պիտի իմանանք։ Եթէ երբեք Թուրքերը վերջին դիմում ընեն, ան ալ պիտի բլլայ նոր նիստ մը գումարելու համար, անմիջապէս որ բան մը ունենան մեզի հաղորդելու։ Տերութիւնք իրենց ընելիք դործողութեան մասին որոշում մը տուած կրնան բլլալ, կամ թերեւս էսիրնէն անձնատուր պիտի բլլայ։

Եթէ Թուրքիա բանաւոր առաջարկներ ընէ, մենք պատրաստ ենք զանոնք վիճաբանութեան դնելու։ Բայց իրենց առաջարկութիւնները բոլորովին կը տարբերին այն տեսակէտներէն, զորս Դաշնակիցները յայտնեցին, որով Թուրքերուն առաջարկները անընդունելի նկատուեցան։

ԷՍԻՐՆԷԻ ԱՆԿՈՒՄԻՆ Կ'ՍՊԱՍՈՒԻ

Լոնտոն, 7.— Ռիւթէր կ'ըսէ.— «Թուրք շրջանակները չեն գիտեր թէ կացութիւնը ինչպէս պիտի բլլայ ասկէ եաքը, բայց այնպէս կը նկատեն որ դաշնակիցները նիստը յետաձգել տալ յաջողեցան այն յոյսով թէ էսիրնէն, պիտի կիյնայ այդ միջոցին։ Դաշնակիցներուն այս ընթացքը մեծ դայրոյթ պատճառած է Թուրք շրջանակներու մէջ։»

ԽՕՍՔԸ ՄԵՆ ՏԷՐՈՒԹԵԱՆՑՆ Է

Լոնտոն, 7.— «Թայմս» կ'իմանայ թէ հաշտութեան երկկի (բ.) նիստին մէջ Բէյրիի փաշա և Օսման Նիզամի փաշա նիստին նախագահող Մ. Նովաքովիչին հարցուցեր են թէ ինչ ըսել կ'ուզէին ժողովին աշխատութեանց ընդհատումն բացատրութեամբ։ Մ. Նովաքովիչ պատասխաներ է իրենց. «Այս բացատրութիւնը պէտք է իմանաք տատական իմաստով։ Աւելի բան չեմ ուզեր ըսել։»

Սակայն պաշտօնական նիստին փակումէն վերջ եղած մտերմական խօսակցութեան մէջ Պալքանեան պատուիրակները թուրք պատուիրակներուն բացատրեցին թէ որչափ որ իրենց Ուրբաթի յայտարարութեան և Թուրքերուն երկէի պատասխանին մէջ բանակցութեանց խզումի խօսք եղաւ, սակայն իրեն կը նախընտրեն «ընդհատում» բառը գործածել չնեղացնելու համար տերութիւնները (որ խորհուրդ տուած էին բանակցութիւնները չխզելու) և անոնց ծիծաղելի ըլլալէ զգուշանալ, Ցուն. 3ին իրենց տուած վերջնագրէն յետոյ։

«Թայմս» կը յայտէ թէ Պալքանեան պատուիրակ մը յայտարարած է իր խմբագիրներէն մէկուն թէ այժմ խօսքը Մեծ Տէրութեանցն է։

ԴԵՍՊԱՆՆԵՐԸ ՀՐԱՀԱՆԳԻ Կ'ՍՊԱՍԵՆ

Լոնտոն, 7.— Ռիւթէր կ'ըսէ.— «Դեսպանները իրենց պատկան կառավարութիւններէն հրահանգ կ'սպասին։ Ի պատասխանի այն առաջարկներուն զորս իրեն Շաբաթ օրուան իրենց վերջին նիստին յետոյ, և որուն մէջ խնդրոյ առարկայ եղաւ թէ պատերազմիկ պետութեանց միջեւ համաձայնութիւն մը գոյացնելու համար ա՞երութիւնը ի՞նչ ընթացք պիտի բռնեն։»

Լոնտոն 7.— Ռիւթէրի գործակալութեան հրատարակած մէկ դեկոյցը, որ դիւանագիտական շրջանակներէ առնուած տեղեկութեանց վրայ հիմնած է, կ'ըսէ.— «Կը կարծուի թէ բոլոր դեսպանները համաձայն են հաւաքական ձեռնարկ մը ընելու անհրաժեշտութեան վրայ։

Գալով էսիրնէի, պատճառ չկայ կասկածելու թէ դեսպանները առարկութիւն ընելու ոեւէ կէտ մը ունենան էսիրնէն Պուլկարներուն տալու մասին։

Դիւանագիտական շրջանակներուն մէջ շատ խոնեմ կը նկատեն հաշտութեան վերջին ժողովին մէջ դաշնակիցներուն բռնած ընթացքը, որովհետեւ այս կերպով չատ մը դժուարութիւններու առաջն առնուեցաւ, եւ երկու կողմերը ժամանակ չտեսան կացութիւնը խորապէս ուսումնասիրելու համար։ Ինդհանրապէս ուսումնասիրելու համար։ Ինդհանրապէս ուսումնասիրելու համար։ Ինդհանր

նաբ կարծիքը այն է թէ հաշտութեան պատուիրակները Լոնտոնէն պիտի չմեկնին։

Մ. ՏԱՆԷՖ ԼԱՒԱՏԵՍ Է

Լոնտոնէն, 7.— Ռիթէրի մէկ ներկայացուցչին հետ տեսակցութեան մը միջոցին Մ. Տանէֆ հետեւեալը յայտարարեց.— «Հաշտութեան բանակցութեանց ընդհատումէն ի վեր կացութեան մէջ ոեւէ բարւոքում մը յառաջ չեկաւ։ Թուրքերը ո եւ է նոր առաջարկութիւն մը չբերին մեզի։ Կրնամ աւելցնել թէ ես հանդարտ և վստահ եմ։ Որովհետեւ կը հաւատամ որ Թուրքերը մեր պայմանները պիտի ընդունին և խաղաղութիւնը պիտի ապահովուի։

Մ. Տանէֆ ծիծաղեցաւ իրեն վերագրած է այն դիտաւորութեան վրայ թէ Անգլիայէն պիտի մեկնի այժմէն իսկ։ «Ճաշաթ օրուընէ առաջ Լոնտոնէն մեկնելու դիտաւորութիւն չունիմ և այդ օրը պատրաստ մը պիտի կատարեմ դէպի Ծովսքոյա»։

ԱՆԳԼԻՈՅ ԵՐԵՍԿ. ԺՈՂՈՎԻՆ ՄԷՋ

ԼՈՆՏՈՆ, 7.— Երեսփ. Ժողովին մէջ ազատական Մ. Քրնի հարցուց թէ «արդեօք մտածած և կամ համաձայնած են համախումբ ձեռնարկ մը ընելու այն պարագային երբ հաշտութեան բանակցութիւնները չյաջողին»։

Սըր Լոուրտ Կրէյ պատասխանեց թէ ոչերութիւնք բնականաբար այս խնդրոյն պէտք եղած ուշադրութիւնն ընծայած են։ «Այց չեմ կրնար յայտարարութիւններ ընել բաւ անոնց տեսակէտին և որոշումներուն մասին, առանց անոնց հաւաքական հաւանութիւնն ստացած ըլլալու։ Եթէ այս պայմանը լրացնենք, պիտի ջանամ Խորհրդարանին լուսաբանութիւններ տալ այս մասին»։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ ԵՒ ՌՈՒՄԱՆԻԱ

ԼՈՆՏՈՆ, 7.— Ռիթէր կ'իմանայ թէ Ռումանիոյ և Պուլկարիոյ միջեւ կատարուող բանակցութիւնները ի մասին ռումանապուլկար սահմանագլուխի քարտէսումին, ցարդ ո եւ է յառաջդիմութիւն մը չեն ըրած։ Մ. Նենէքօ այսօր նոր տեսակցութիւն մը ունեցաւ Մ. Տանէֆի հետ։ Կը յուսացուի որ այս տեսակցութեան հետեւանքը խնդրին լուծումը կարելոր քայլ մը պիտի առնէ։

Միւս կողմէ կ'ըսուի թէ պուլկարները այս խնդրոյն վրայ վիճաբանելու դժկամակութիւն կը յայտնեն, և կը կարծուի որ պուլկար մասնաւոր պատուիրակ մը պիտի անուանուի այս խնդրոյն վրայ առումէն կառավարութեան հետ բանակցելու համար։

ՌՈՒՄԷՆ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԸ ՖՐԴՌՈՒԱԾ Է

ՊԵՐԼԻՆ, 7.— Մ. Նենէքօ յայտարարած է թէ ռումէն ժողովուրդը շատ գրգռուած է, և զոր պէտք չէ անպիտանան Պուլկարները։

ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆՔ ՉԵՆ ԽՕՍՈՒԱԾ

Վիեննա, Ցունվար 7.— Լոնտոնէն այստեղ հասած վերջին հեռագիրներուն ամփոփումն այն է որ «Բանակցութիւնք չեն իսուած։ Բէյիա փաշա հակցուցեր է դաշնակից Պետութեանց պատուիրակներուն թէ Թուրքիա պիտի հաւանի Բրրք Բիլիսէն Թոզուլ Պուլկարիոյ։ Լրագիրները կը խոստովանին թէ այս առաջարկը կարելոր զոհողութիւն մ'է։ Պուլկար պատուիրակները առաջարկեցին միւս խնդիրները բանակցութեան ենթարկել, իսկ Էտրնէի խնդիրը ամենէն վերջի Թոզուլ։ Պուլկարներուն նպատակն է ժամանակ շահիլ, որպէս զի Էտրնէի ինայ։ Սոֆիայէն տրուած տեղեկութեանց նայելով Էտրնէ այլևս անկարող է դիմադրելու։ Բէյիա փաշա հաւանեցաւ որ բանակցութիւններն երկուշաբթի յետաձգուին։ Մէկ քանի թերթեր գրեցին թէ տէրութիւնք զեկուցեր են Պուլկարիոյ որ ոեւէ ձեռնարկ չպիտի կատարեն օսմ. կառավարութեան մտ, Էտրնէն Պուլկարիոյ ձգելու մասին, քաղաքը տակաւին չինկած, զի սակայն հակառակ կը նկատեն չեզոքութեան սկզբունքին։ Պուլկար պատուիրակներուն կողմէ եղած առաջարկը հետեւանքն է եղեր այս զեկոյցին։

Ա Զ Գ Ա Ց Ի Ն

ՎԱՆԻ ՈՃՐԻՆ ՄԱՍԻՆ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ ՄԷՋ ԼՈՒՐ ՉԿԱՅ

Վանայ ք զաքաղաքէ Պետրոս էֆ. Դափամաճեանի սպանութեան մասին Վանայ Առաջնորդարանէն ցարդ ո՛ և է տեղեկութիւն հասած չըլլալով Պատրիարքարան, Ս. Պատրիարքը հեռագրով ոճրին մանրամասնութեանց մասին անմիջապէս տեղեկութիւններ ուղեց։ Խառն Ժողովը երէկ առաւօտեան նիստէն յետոյ թերթերէ տեղեկացաւ այս տխուր լուրը, և որոշեց մինչեւ պաշտօնական հեռագրին ժամանումը, ոեւէ պաշտօնական ձեռնարկ չընել։

ՊԱԼԱԹԻ ՄԷՋ ԱՌԵՒԱՆԴՈՒԱԾ ԱՂՋԿԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Ինչպէս գրած էինք, Պալաթի ազգայիններէն Հայկանոյշ անուն աղջիկը առեւանգուած էր «Թերգէմանը Հագիգաթ» թերթին պաշտօնեաներէն Ըչեէպի կողմէ։ Պատրիարքական փոխանորդը դիմելով Կրօնից տեսչին աղջիկը պահանջած էր, նկատելով որ ցարդ կրօնափոխութեան մասին ոեւէ խնդրանք չէր ըրած և պահանջած էր Ըչեէպի ձերբակալուիլը և պատժուիլը։ Կրօնից տեսուչը խոստացած 10 ժամէն պատասխան տալ։ Երկու օրուան անցքէ ետք, Դատական Նախարարութենէն այս առաւօտ պաշտօնեայ մը գալով Պատրիարքարան, հարցուց թէ այդ աղջիկը Պալաթի ո՞ր թաղը կը նստի, ազգականներ ունի՞ եւ այլն։ Պալաթեան վրդ. իբր թաղին քարոզիչ՝ պատասխանեց թէ փոխանակ Պատրիարքարանէն այդ մանրամասնութիւնները ստանալու կարելի է Թէլէֆոնով տեղւոյն ոստիկանութենէն հարցնել։ Պաշտօնեան անպատեհ նկատեց Թէլէֆոնի պարագան զանազան նկատումներ մէջ բերելով, և ի վերջոյ հարցուց թէ աղջիկը այժմ ո՞ւր կը գտնուի։ Պալաթեան վրդ. դիտել տալէ յետոյ թէ այդ պարտականութիւնը կառավարութեան անկ է, իմացուցին նայելով Պէշիքթաշ Ըչեէպի քրոջ տունն է։ Կառավարութիւնը կրնայ եթէ ուզէ Ըչեէպը փութով ձերբակալել և անկից հարցնել աղջկան պահուած տեղը։ Պաշտօնեան այս առթիւ տրուած մանրամասնութիւններէն վերջ մեկնեցաւ, խոստանալով անմիջական պատասխան մը տալ։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐԸ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ

Նախորդ Ռուս վարչապետին եղբայրը Մ. Սթոլիպին, Նովոյէ Վրէմիայի մէջ Հայկական խնդրոյն վրայ հետեւեալ տեսութիւնները կ'պարզէ.

«Անուսած լուրերէն այնպէս կ'երևի որ Արեւելեան նահանգներու խնդրոյն միջամտութեան ծանր լուծը Ռուսիոյ վրայ պիտի բեռցուի։ Կը կարծեմ որ աւելի խելացի գործ մը կ'ըլլայ մեր կողմէն՝ այս պարտականութիւնը նետել Եւրոպայի վրայ և Հայկական խնդրով զբաղելու հոգը Եւրոպայի Թողլով, մեր ամբողջ ուշադրութիւնը նուիրել Պալքանեան Թնդրին։ Ասիկա աւելի խելացի ընթացք մը պիտի ըլլայ, որովհետեւ Հայկական խնդրոյն հետ որքան ալ ամուր լլան մեր կապերն և յարաբերութիւնները, մեծամասամբ Ռուսիոյ հպատակութեան ներքև գտնուող Հայոց և Ռուսերուն յարաբերութիւնը երևութական է։ Այս յարաբերութիւնն ո՛չ մէկ բարոյական, ցեղային և պատմական կապով ամրապնդուած է։ Ռուսահայերը պէտք եղածէն առելի ապացուցած են թէ իրենք, անկախութեան գաղափարներու հակառակ են, հետեւապէս մեզի համար փափաքելի չէ ընդարձակուիլ դէպի Հայաստան, ուր աւելի դժուարութիւններու և տագնապներու պիտի ենթարկուինք։

Գալով Հայաստանի անկախութեան, չատ հաւանական է որ այդպիսի անկախ Հայաստան մը աւելի թշնամի պիտի ըլլայ Ռուսիոյ։ Օսմանցի Հայերու Ռուսիոյ կցումը, այս թշնամութիւնը պիտի աւելցնէ, հետեւապէս կոտորածներէ Հայերը պաշտպանելու միջոցները ձեռք առնելով հանդերձ, պէտք է մէկ կողմ թողուլ արբացումներու և գրաւումներու նպատակները։ Անպէս և վանգաւորը անկախութիւններու փոխարէն Հայոց համար միջազգային դաշտպանութիւն մը թերեւս աւելի օգտակար կ'ըլլայ։ Ամէն պարագայի մէջ Ռուսիոյ համար դէպ աւելի հակառակութիւն արթնցնող կապերու հաստատութիւնը օգտակար չի կրնար ըլլալ։ Ռուսիոյ համար հիմա ամենէն կարեւոր խնդիրը Պալքանեան հարցն է։ Այստեղ Խաչի և Մահիկի վէճը դեռ չէ դադրած, գուցէ դեռ նոր կ'սկսի, ու Ռուսիոյ՝ Եւրոպայէն դէպի Ասիա իր ուշադրութիւնը դարձնելու ատենը դեռ չէ հասած։»

, «Իզուտա» արտօնատէրը որ Վիեննա կը գտնուի, Դեկ. 7 թուականով հետեւեալ հեռագիրը կ'ուղղէ իր թերթին.— «Փարիզեանք հայերը Մեծ տէրութեանց հեռագիր պիտի ղրկեն, խնդրելով որ Մեծ տէրութիւնք Թուրքիայէն երաշխաւորութիւն ստանան Անատոլուի բարենորոգումներուն համար։»

ԻԶՄԻՐԻ ՖՐԱՆՍ. ՀԻՄՊԱՏՈՍԸ ԿԱՑՑԵԼԻ ՀՍՑՈՅ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԸ

Իզմիրէն կը գրեն։— «Դայլիք»ի մէջ հետեւեալը կը կարդանք.—

Երէկ կէսօրէ առաջ Ֆրանսական ընդհ. հիւպատոս Մ. Գալոմիէ, ընկերակցութեամբ փոխ հիւպատոս և առաջին թարգման Մ. Բէորթիէի այցելեց Առաջնորդ Ս. Հօր։ Քաղաք. Ժողովոյ ատենապետ Տիրան էֆ. աշնան և Ասպետ Գէորգ Պուպլի, սանդուխին գլուխէն ընդունեցին ականաւոր հիւրերը։ Մ. Գալոմիէ ցաւ յայտնեց որ մարտանաւի Գօմանտան Մ. Ռավու ծովային սպայի մը դառը տեսնելու համար, անակնկալ կերպով ստիպուած ըլլալով նախագահել ծովային բացարիկ ատեանի մը, հակառակ իր թաստանն և փափաքին չէ կրցած այսօր այցելութեան գալ։ Մ. Գալոմիէ հաղորդեց թէ Գօմանտան Մ. Ռավու կրկին խոստացած է, առաջին առթիւ այցելել Առաջնորդարան և մարտանաւ հրաւիրել Առաջնորդ Ս. Հայրը։ Առաջնորդ Ս. Հայրը ի պատասխան խորին շնորհակալութեամբ և սիրով ընդունած է այս քաղցր և պատուաբեր հրաւէրը։ Մ. Գալոմիէ չուրջ ժամ մը մընալով սիրալիր և մտերմական խօսակցութիւն մը ունեցած է, երկրին ներկայ քաղաքական վիճակին։ Ոնատոլուի բարենորոգմանց խնդրոյն, և Ֆրանս. Հանրապետութեան նախագահի յառաջիկայ ընտրութեանց մասին։ Ի վերջոյ Առաջնորդ Ս. Հայրը հրաւիրած է որ օր մը մասնաւորաբար հաճի այցելել Ս. Ստեփաննոս եկեղեցին և ազգային վարժարանները, Մ. Գալոմիէ սիրով ընդունած է այս հրաւէրը և յայտնած է թէ յարմար դատուած օրը ինք պատրաստ է յօժարակամ այցելել։

ԱՏԱՐԱԶԱՐՅԻ ՊԵՏՐՈՍ ԿՐՃԻԿԵԱՆԸ ԱՆՊԱՐՏ ԱՐՁԱԿՈՒԱԾ

Իզմիրէն կը գրեն։— Անցեալ չաբաթ օր տեղւոյն դատարանին առջեւ ուկնդիրը հետեւեալ կերպով բացուեցաւ։ Ամբաստանեալ Պետրոս Կրճիկեանի։ Ինչպէս յայտնի է Մանդումէի ընթերցողներուն յիշելը ձերբակալուած եւ առանց քննութեան երկու ամիսէ ի վեր բանտարկուած էր՝ երկու պաշտօնաներու այն վկայութեան վրայ թէ Պետրոս Ատարաղարէն 4-5 ժամ հեռու ճամբու վրայ նախ կողոպտած եւ յետոյ սպաննած է Պաշնագ մը։ Ահա՝ այդ դատն էր որ տեղի ունեցաւ և ամբողջ Ատարաղարի ու Իզմիրի հասարակութիւնը հեռ ի հեռ հետեւեցաւ այդ խնդրին, քանի որ լաւ գիտէր թէ՝ խեղճ Պետրոսը անիրաւաբար ամբաստանուած և անարդարօրէն բանտարկուած էր։ Պետրոսի պաշտպան փաստաբանը՝ համբաւաւոր հեռոր Հմայեակ էֆ Հոսրովեան որ անձնուիրաբար ստանձնած էր դատը, դատէն մէկ քանի օր առաջ քաղաքս եկաւ և չաբաթ օր ներկայացաւ դատարան։ Հոսրովեան էֆ. ազգու և ներկուռ պաշտպանողական ճառով մը, որ մաղնիսացուց թէ՝ դատական կազմը և թէ՝ ներկաները, ձեռք բերաւ Պետրոսի անպարտութիւնը։ Այս առթիւ մեր երախտագիտութիւնը կը յայտնենք համբաւաւոր իրաւագէտին՝ Հմայեակ էֆ. Հոսրովեանի, որ անձ մը դատապարտութենէ եւ ամբողջ ընտանիք մը թշուառութենէ փրկեց։

ՀԱՅՈՆ ԺՈՂՈՎԸ երէկ առաւօտ կրկին երկարօրէն զբաղեցաւ հայաբնակ նահանգներու մէջ գործադրուելիք բարեկարգութեանց երաշխաւորութեան խնդրով, և կարգ մը որոշումներ տուաւ։

ԴՊԻՐՆԵՐՈՒ համար մարմինը երէկ կրօն. Ժողովին դիմելով, դիտել տաւաւ թէ՝ կառավարութիւնը կրկին ակնարկած է դպիրները զինուոր հաւաքել եւ անմիջական կարգադրութիւն մը խնդրեցին։ Ժողովը որոշեց այս մասին պէտք եղածը գրել Վարչութեան։

ԿԱՐԵՒՈՐ.— Մունճուսունցի Կիւրոս Էմիրխանեան անուն անձը Դողանաք «Ինչաթ Թապուրը»ին մէջ իր զինուորական ծառայութիւնը կը կատարէր, բաւական տենչ ի վեր ուր ըլլալը յայտնի չէ, եթէ յիշեալին մասին ով որ ս և է տեղեկութիւն ունիք յանուն մարդկութեան կը խնդրուի կամ Կ. Պոլիս՝ Զէյմ.ջերլի Թաշ 50 նումերօ Էսնաֆի գանվէն և կամ (Կասարիա) Մունճուսուսն Ստեփան Անտոնեանի իմացնել։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄԻ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՐՏԱՔԻՆ ԵՒ ՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՆԵՐԸ ԻՆՉՈՒ ՉԵԿԱՆ ԺՈՂՈՎԻ

Առջի գիշեր Նորատունկեան էֆ.ի և Նազըմ փաշայի նախարարաց խորհուրդէն բացակայիլը կարգ մը շրջանակներու մէջ այլ ընդ այլոյ զրոյցներու տեղի տուած էր։ Սակայն այս առթիւ մեր քաղաք տեղեկութեանց համաձայն վերոյիշեալ նախարարները խիստ կարեւոր գործի մը համար մօտակայ վայր մը գացած էին և այս պատճառով գիշերը միայն կրցան ներկայ գտնուիլ նախարարաց խորհրդին և ժողովէն ետքը նոր հրահանգներ տրուեցան Լոնտոնի օսմ. պատուիրակներուն Էտիրնէի նոր սահմաններու մասին։

Ինչպէս արդէն գրած էինք օսմ. կառավարութիւնը իբրեւ վերջին զոհողութիւն մը կարգ մը զիջումներ ևս բրած է Էտիրնէի խնդրոյն վրայ։ Այս առթիւ կը հաստատուէր թէ Էտիրնէի սահմանը պիտի սկսի Թուրնճա և Մարիցա գետերուն Էտիրնէ քաղաքը կարած մասէն ասդին։ Այս առթիւ սակայն դիտելի կէտ մը կայ որ խիստ կարեւոր է թէ օսմ. կառավարութիւնը հաւանած կ'ըլլայ Պուլկարներու թողուլ Էտիրնէի ամրոցներուն մեծ մասը որոնք պուլկարներու թողուած սահմանին մէջ կը գտնուին։

ՆԱԽԱՐԱՐԱԿԱՆ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Պատերազմական նախարար Նազըմ փաշա երէկ Բ. Դուռ գալով Արտաքին գործերու նախարար Նորատունկեան էֆ.ի հետ երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ։

Կայս. Պալատն Բ. սենեկապետը երէկ վարչապետին ապարանքը երթալով մասնաւոր տեսակցութիւն մը ունեցաւ Բեամիլ փաշայի հետ։

Այս տեսակցութենէն վերջ Նորատունկեան էֆ. Ներքին գործերու նախարար Բէշիա պէյի մօտ գալով անոր հետ խորհրդակցութիւն մը ունեցաւ։ Երեկ Արտաքին, Ներքին և Պատերազմական նախարարները վարչապետին բնակարանը երթալով մասնակի նիստ մը գումարեցին։ Այս նիստին մէջ նկատի առնուեցան Էտիրնէի խնդրոյն լուծման համար Պուլկարիոյ հետ, բացի Լոնտոնի Զաթալճայի մէջ եւս կատարուած բանակցութեան մը արդիւնքները։

Բ. ԴՐԱՆ ԾԱՆՈՒՑԱԳԻՐԸ ՊԱԼՔԱՆԵԱՆ ՊԵՏՈՒԹԵԱՆՑ

«Թէրճիմանը Հաղիգաթ» ձեռնտաս աղբիւրէ առնելով կը գրէ թէ Բ. Դուռը Պալքանեան պետութեանց ծանուցագիր մը ուղղելով յայտներ է թէ ինքը բացարձակապէս կը պնդէ իր նախորդ պայմաններուն վրայ, և թէ այս կացութեան հանդէպ «յետաձգում» բառը պիտի նկատէ իբր խզում բանակցութեանց։

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆԸ ԿՕԳՆԷ ԻՍԼԱՄ ԴԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐՈՒՆ

Իտալական դեսպան Մարքի տի Կարօնի Սիլիվրի Դարու, Իպրահիմ փաշայի մզկիթին մէջ պատսպարուած իսլամ դաղթականներու ցուրտէն պաշտպանութեան համար երէկ անկողին և վերմակ բաշխել տուաւ։

ՕՍՄ. ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՆԵՐՈՒՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Լոնտոնէն 8 Ցունվ., Թուականով երէկ դիշեր ուշ ատեն առնուած հեռագրի մը կ'ըսէ.— Հաշտութեան օսմ. պատուիրակները Ռիւթէրի գործակալութեան մէկ ներկայացուցիչին յայտարարած են թէ հիմա կ'սպասեն որ Պալքանեան պատուիրակները իրենց զեկոյց մը ընեն։ Օսմ. պատուիրակները Բ. Դռնէն նոր հրահանգներու չեն սպասեր։

ԳՈՒՄ—ԳԵՐՈՒԻ ԵՐԵՒԱՆԴՈՒԱԾ ՀԱՅ ԱՂՋԿԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

(ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՀԵՐՔՈՒՇ)

«Ազատամարտ»ի Նոյմ. 28ի թիւին մէջ զրութիւն մը երեւցաւ թէ Գում.գարու. Նշանճը թաղը, պարսկահպատակ գորգ նորոգողի մը քով աշխատող տասնեւչորս տարեկան Մաքրուհի անուն հայ աղջիկ մը թուրքերու կողմէ բռնի առեւանդուած է, և թէ ութը օրէ ի վեր ոեւէ լուր մը չկայ իր մասին։ Ոստիկանական տնօրէնութեան կողմէ այս մասին կատարուած քննութիւններուն վրայ, զրկուած պաշտօնական գրութենէ մը կը հասկցուի թէ յիշեալ Մաքրուհին պարսկահպատակ գորգ նորոգող Հասան անուն մէկու մը հետ ամուսնացած է իր սեփական կամքով ու հաճ և հաւանութեամբ, և մանաւանդ կրօնից տեսչութեան կողմէ հարկ եղած օրինական գործողութեանց աւարտումէն ետքը։ Հետեւարար յիշեալ հրատարակութիւնը իբր ճշմարտութեան հակառակ կը հերքուի։»

ԾԱՆ. ՀՄՐ.— Հարկ կը տեսնենք դիտել տալու պատկանեալ իշխանութեան թէ պարսկանպատակները Թուրքիոյ մէջ չեն կրնար ամուսնանալ օսմ. հպատակներու հետ։ Այս պարագան հաստատուած է մասնաւոր պայմանագրութեամբ։ Սահմանադրութենէն վերջն ալ Թուրքեւպարսիկ կառավարութեանց միջեւ տեղի ունեցած առարկութիւններու հակառակ այս որոշումը չփոխուեցաւ։ Հետեւարար կը պարմանք որ կառավարութիւնը ինչո՞ւ նախանձախնդիր չըլլար յարգել տալու պայմանագրութեան տրամադրութիւնը։

ՔԵԱՄԻԼ ՓԱՇԱՅԻ ԱՌՈՂՋԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԸ

Մեծ եպարքոս Բեամիլ փաշա որ տկարութեան պատճառաւ քանի մը օրէ ի վեր Սարաֆխանէի իր ապարանքէն դուրս չէր ելլեր, բոլորովին ապաքինած ըլլալով չաբաթ օր պիտի կրնայ Բ. Դուռ երթալ ու հոն զբաղիլ տէրութեան գործերով։ Բեամիլ փաշա իբր խոհեմութիւն մինչեւ չաբաթ օր իր ապարանքը պիտի մնայ։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԵԳԻՊՏՈՍ

Հոմէն կը գրուի Ռումանիա հրատարակուող «Ինֆորմասիոն» թերթին թէ հաշտութեան կնքումէն ետքը Անգլիա Եգիպտոսի սոհմանադրութեան մէջ փոխութիւններ պիտի մտցնէ, և Լոնտոնի դաչինքը տէրութեանց ծանուցագիր մը տալով պիտի իմացնէ թէ Եգիպտոսը զինուորական տեսակէտով գրաւուած է և թէ անոր վարչական կազմակերպութեան մէջ կարգ մը փոփոխութիւններ պիտի ընէ։

ԿՐԹԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՎԵՐԱԿԱԶՄՈՒԹԻՒՆը

Կրթական նախարարութեան այժմու կազմակերպութիւնը կարգ մը դժուարութիւններու պատճառ տալուն համար տարբեր կերպով մը պիտի վերակազմուի, և ի մէջ այլոց պիտի հաստատուին նաեւ շինութեանց և նորոգութեանց, ընդ. քննութեան և մասնաւոր վարժարաններու դիւաններ։

ՔՈՒԼԷՐԱՆ ՊՈԼՍՈՅ ՄԷՋ

Երէկ մինչեւ կէս օր վերջին քանչրօրս ժամուան ընթացքին Պոլսոյ մէջ պատահեցաւ քօլերայի 7 դէպք, որոնցմէ 3ը մահացաւ։ —Զանազան աղբիւրներէ առնուած ցուցակի ինը նմոյշներու մէջ քօլերայի վիպրիոն չգտնուեցաւ։

ՍԻՆԷՄԱ ՔԻՒԿԷՐ

Բանկալթի Օսման պէյ ձմեռնային թատրոնին մէջ սինէմաթօկրաֆի շքեղ ներկայացումներ սկսած են թէ ցերեկոյթ և թէ երեկոյթ։

Տնօրէնութիւնը ամէն խնամք և զուարճութիւն բրած է յարգոյ ընտանիքներու հանդստութեանը համար։

Բրօկրամը շաբաթը երկու անգամ պիտի փոխուի ձոխ նորութիւններով։

Ցայտագիրը մեր չորրորդ էջին մէջ է։

ՀԱՏԱՎԱՃԱՌՈՒՄ ԵՒ ՈՐՈՇ· ԹԵՐԹԵՐՈՒ

«ԲՈՒՐ ԼԷ ԲԷՕԲԼԷ ՏՕՐԻԱՆ»

Հայկական պանդխներուն նուիրուած

ԲԱԲԱԿԱԼԼՕ

Աչխարհահռչակ պատկերազարդ քաղաքական երգիծաթերթ

«ԼԷ ՄԱԹԷՆ», «ԼԷ ԹԱՆ», «ԼԷ ԺՈՒՐՆԱԼ» եւն. քաղաքական օրաթերթեր

—

Գեղատական լրագրավաճառներու մասնաւոր զեղչ։ Դիմել Պոլիս, Պապը Ալի ճ.ոտէսի թիւ 72, Եփրատ գործակալութիւն, Ստեփան Քիւրքճեանի։

ՓԻՒՐՄԱՆԻ ՀԷԼՎԱ

Խորհելով որ ասնական օրերը մօտեցած են, Ձեր անուշեղէնները ալ աւելի ազնուացնելու համար, քաղաքս բերած եմ Մանուշակի զուտ կարագ իւղով պատրաստած հէլվաներու տեսակէն ամենէն ընտիրը «ՓԻՒՐՄԱՆԻ»։ Առթիւ օգտուիլ ուզողները թող հաճին ներկայ հաստատիս դիմել։

Պապը Ալի ճատուէսիկ Վառնա օթէլինում ԵՐՈՒԱՆԴ Ց. ԲԱՂՈՒՋՃԵԱՆ։

ՄԱՆՐԵՐՈՒՌ ԽԻՍ ԿԱՐԵՒՈՐ ՆԱՐԱՏՈՒՆ ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ԵՒ ՏՂԱՅՈՅ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՆ ՄԱՍՆԱՊԷՏ ՏԷԹ. Օ. ԿՈՐԵԿԵԱՆ

ԲԺՇԿԱՊԵՏ, ՀԱՅԿԱԿ. ԱՆՆԵՂԱՏՈՅՑ ՄԱՆՈՒԱՏԱՆԱՆՑ ՀԻՒԴԻՆ

Հիւանդ կ'ընդունի ուրբաթ և կիրակէ զատ միւս օրերը ցերեկէ վերջ իր բնակարանը Բերա, Թարլա Պաշը, թիւ 12։

50—6

աւելի գէշ... սիրտ ունեցող մարդիկ, վերջապէս որոշելով չախչախել այն երկաթէ լուծը որուն տակ ամբողջ ժողովուրդ մը հազարաւոր տարիներու մէջ է, լաւ կազմակերպուած ապստամբութիւն մը չե՞ն կրնար արդեօք պատրաստել... մինթէ ահաւոր դաւադրութիւն մը...

— Ասանկ քաներ մի՛ փնտռեր, ասպետ, չպիտի գտնես... Այս ահռելի արշաւանքը, որուն մէջ հազարաւոր անմեղ զոհեր պիտի զոհուին, ուղղուած է... մէկ մարդու դէմ միայն։

— Օ՛հ, չար սատանայ... բացագանչեց Բարտէլլան, քարացած, ուրեմն ահաւոր մէ՞կն է ատիկա, կատաղի դաւադի՞ր մը, հոգի անձնաւորութի՞ւն մը...։

— Հազիւ քսաներկու տարեկան երիտասարդ մըն է, որ անուն չունի, ոչ ալ հարստութիւն, որովհետեւ եթէ լայնօրէն ապրուստը կը ճարէ իր ընտրած վտանգաւոր արհեստին մէջ, չհանձը աւելի թշուառներուն կը վերաբերի, քան թէ իրեն։ Անանկ մարդ մըն է որ երբ ասպարէզ չ'ինկնէ, կեանքը կ'անցընէ այնպիսի տեղեր ուր կրնայ ցուլ նուաճել իր սեփական հաճոյքին համար։ Կը սեսնէք որ անիկա ոչ դաւաչիր է։ ոչ մեծ անձնաւորութիւն մը։

— Այն ցլամարտի՞ն է, որուն վրայ կը խօսէիք այնքան եռանդով...

— Նոյն ինքն, ասպետ։

— Հիմա կը հասկնամ որ ինծի կ'ըսէիք թէ պիտի սիրէի դինքը եթէ ճանչնայի...։ Բայց ըսէք ինծի, նը՞չանաւոր ընտանի՞քէ մըն է այդ անմեղուն երիտասարդը։

Սէրվանթէս կասկածոտ ակնարկ մը նետեց բոլորտիքը, փնտռեց Նստաւ Բարտէլլանի չատ մօտիկը և չունչով մը։

— Քսաներկու տարի առաջ սպաննուած Տօն Դարլոս իշխանին զաւակն է, ըսաւ։

— Ֆիլիբ թագաւորին թոռը... ուրեմն Սպանիոյ թագին ժառանգորդը, փոխանակ արդի գանաժառանգ Տօն Ֆիլիբին...

Սէրվանթէս լռութեամբ կը հաւանէր գլխովը։

— Մեծ-հայրը հոգ վեհապետ է որ արշաւիտ մը կը կազմակերպէ և կ'ուղղէ իր անոյշ, խեղճ, աղուկար թոռան դէմ... Ասոր տակը ընտանեկան մթին գաղտնիք մը կայ, մրմնջեց Բարտէլլան, երազկոտ։

— Եթէ իշխանը —կրնանք մեր մէջը այս տիտղոսը տալ անոր— եթէ իշխանը գիտնար, եթէ ուզէր... ցլամարտիկի իր անձնաւորութեան տակ զինք պայտող Անտալուզիան, ամբողջ Անտալուզիան վաղն իսկ պիտի ապստամբէր, վաղը պիտի ունենար հազարաւոր կուսակիցներ, վաղը Սպանիա, երկու քանակներու բաժնուած, ինքզինքը պիտի պատառէր։ Կը հասկնա՞ս հիմա։ Արշաւանքը երկու նպատակ ունի, պիտի մաքրեն քանի մը հերետիկոսներ, իշխանը պիտի պարփակեն այս ընդարձակ ծուղակին մէջ և մէջտեղէն պիտի վերցնեն պայն առանց մէկուն ճշմարտութիւնը կասկածելու։

— Բայց ինքը՞...։

— Ոչի՞նչ... բան մը չգիտեր։

Եւ եթէ գիտնար, տեսնենք, դուն ալ կ'երեւայ թէ դինք կը ճանչնաս, ի՞նչ պիտի ընէր։

Սէրվանթէս ուսերը թօթուեց։

— Թագաւորը պարապ տեղը խիղճը պիտի ծանրաբեռնէ ըսաւ։ Նախ որովհետեւ իշխանը բան մը չի գիտեր իր ծնունդին վրայ, յետոյ որովհետեւ, նոյն իսկ եթէ գիտնար, հոգը անդամ պիտի չընէր թագը։

— Ա՜հ, ա՜հ, ըսաւ Բարտէլլան, արուն աչքը չտեսաց։ Ինչո՞ւ համար։

— Իշխանը արուեստագէտի խանդավառ և վեհանձ

ՔԱՐԼՄԱՆ

ԲԵՅՐԱ

ՏՕՆԱԿԱՆ ՕՐԵՐՈՒ ԱՌԹԻՒ ՄԵԾ ՅՈՒՅՍԱՀԱՆԴԷՍ

Նկատի ունենալով մեր տրաքքին և ներքին ցուցափեզկերուն մէջ ցուցադրուած կազանդչէքի առարկաներու մեծ ընտրանքը, և անոնց գիներու չափաւորութիւնը, կը յանձնարարենք մեր յարգելի յաճախորդներուն որ մեր ցուցահանդէսը այցելելէ առաջ ուրիշ տեղէ գնումներ չընեն։

ԳԵՏՆԱՅԱՐԿ

Բրդեղէններ, բամպակեղէններ, հովանոցներ, մետաքսեղէններ, տուալիւբներ, պրոտերիներ, ժանեակներ, կալոշներ, ժապաւէններ, քղեր, գուլպաներ, ձեռնոցներ, ֆանէլաներ, ժիլետներ, թաշկինակներ, փողկապներ, էշարպներ, ֆիշիւներ, զոդնոցներ, մարօքէնէ առարկաներ, գոհարեղէններ եւն.։

Ա. ՑԱՐԿ

Կիներու յատուկ հագուստեղէններ, քօսթիւմ—թայէօր, շրջազգեստներ, վերարկուներ, ներքնազգեստներ, անթափանց վրանոցներ, պլուզներ, ժիլետներ, բուրդէ ժաքէթներ, ուլնոցներ, էշարփներ և մուշտակէ մանչոններ։

Բ. ՑԱՐԿ

Տղոց յատուկ հագուստներ, շրջազգեստներ, քօսթիւմներ, ժաքէթներ, ֆանէլաներ, գլխարկներ, սրբնապաններ, վերարկուներ, անթափանց վրանոցներ, այրերու յատուկ ներքնազգեստներ, կիներու յատուկ ճերմակեղէններ, սեղմիրաններ, զվարանոներ, վարագոյրներ, գորգեր, ծածկոցներ, մատաբոլաներ, անձեռոցներ, սեղանի ծածկոյթներ եւն.։

ՎԵՐԵԼՔ

Գ. ՑԱՐԿ

Կիներու և աղջոց յատուկ գլխարկներ, պատրաստ և յանձնարարութեամբ, նորոյթի յատուկ իրեղէններ, փետուրներ, ծաղիկներ եւն.։

Դ. ՑԱՐԿ

Զափու վրայ քօսթիւմ—թայէօրներ, ոերարկուներ։ Այս ճիւղի կը վարէ մեր ամէնէն ճարտար ձեւադէտներէն մէկը։

Ե. ՑԱՐԿ

ՍԱԼՕՆ—ԲԱԹԻՍԸՐԻ

Ամբողջ օրը բաց է.— կէս օրէ ետք երաժշտութիւն

5004 ԱՒԵԼԻ ՏԵՂ.

ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ Է։ ԵՒԵԿԵՐԱԿԱՆ ՎԱՐՈՒԱԿ

ՄՈՒՏՔԸ ԲԱՑԱՐԶԱԿԱՊԷՍ ԱԶԱՏ Է

Մեր վաճառատունները բաց պիտի մնան այս կիրակի

ԱՌԱՋԻՆ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆԸ ԶՐԻ

ԱՓՐՈԴԻՏԵԱՆ ԵՒ ՄՆՆԴԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆԱՑ ՄԱՍՆԱԳԻՏ ԲԺԻՇԿ

ՏՕՔԹԷՕՐ

ԳԱԼՈ ՅԱԿՈԲԵԱՆ

Գիտական վերջին նորութեանց համեմատ առանց ցաւ պատճառելու կը դարմանէ ջերմամիզութիւնը, ֆրանկախաբ, երաշտորձութիւնը, առնական անկարողութիւնը և դժուարամիզութիւնը։

Բացի կիրակիէ, ամէն օր կը գտնուի Պահէզ դարու, Նէքէրեի Հաճի Պէքիրի անկիւնը, Մէրճամէթճեան դեղարանը։

ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐԸ ԶՐԻ 30—1

ՕԹԷԼ ՀԷՔԻՄ ՕՂԼՈՒ

ՊԻԼԷԹԻԿ

Պիլէթիկի էն կեդրոն և օգտաւոր դիրքի մը վրայ հաստատուած վերոյիշեալ օթեակը, զոր իր բոլոր կազմութիւններով իսկապէս պանդուխտներու հանգստութիւնը կ'ապահովէ. կը յանձնարարուի բոլոր ճամբորդներու անյապաղ հոն այցելել միայն, ուր պիտի գտնէ նաև պօլսականէն գերազանց գերազանց հիանալի լաւագոյն, ամէն լեզուէ թերթերու ճոխ մթերքով մը։ Մաքուր մահճակալ և անզուգական խնամք. գիները 5 հրուշ։

ՄԵԾ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

„ՄԱՆԶՈՒՄԻ"Ի ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐՈՒՆ

ՀԱՆՐ. ԳՈՐԾԱԿԱՑԱՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

«Մանզումէի անօրէնութիւնը դիւրութիւն մը տալու համար ժողովուրդին «Հանրային Գործակատարութեան ընկերութիւն» անուամբ ընկերութիւն մը կազմած է կարող օրէնգէտ և ձեռնհաս անձնաւորութիւններէ բաղկացած, զոր կ'սահմանէ թէ Պոլսէն և թէ գաւառներէն յանձնարարուած դատական փոխանորդութիւնները, դատական և վարչական հեռագրութիւններ, զինուորագրութեան վերաբերեալ գործողութիւններ, թէմերթիւի և կալուածական տուրքերու դեղջուհիները, դրամական փոխառութեան և առուծախի կալուածական միջնորդութիւնները, մենաշնորհի ինդրանքները, վճռաւորներու պաշտօնեայի մատակարարութիւնը խիստ դիւրամատչելի վարձքով և կատարեան ողջամտութեամբ։

Դիմել Պաղ Այի ճաշարանի «Մանզումէ»ի խմբագրատան Հանրային Գործակատարութեան Ընկերութեան անօրէն Մ. Թօսքթիեան էֆ.։

ՏՈՔԹՈՐ ԵԴՈՒԱՐԴ ՇԱՀՊԱԶ

ՄԱՍՆԱԳԻՏ ՆՕԳԻ ՀԻԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Բարիզի Բժշկական Համալսարանի ակնոգուժական թլենիքին մէջ իր մասնագի-ութիւնը կատարելագործած և Բէնը—Վէնի հիւանդանոցի մէջ իբրեւ ակնոգոյշ երեսուն ժամանակ ծառայած և փորձառութիւն ձեռքբերուցած ըլլալով, մեծ ջանքով կը գործադրէ աչքի ամէն տեսակ հիւանդութիւնները, ղեկերը (նայը) կը լուսէ առանց գործողութեան, և մինչև ցարդ Պոլսոյ մէջ ,,ոչ ծանուցած Փրոֆ. Ժիվալի գործիքով կարճ ատենէն և հեռատեսներու խիստ յատակ և փայլուն ցուցնող ակնոցներ կուտայ։ Գիլիզէն առաջ եկած աչքի հիւանդութիւնները երբեմնորան մէջ նորատնոր գեղ մը ,,երբեմնու տրամատրի կը գտնուին։ Մեծ յաջողութեամբ և առանց ցաւ ի տեսակս կը կատարէ քարճառքի (փէրտէ) և աչքի վերաբերեալ ամէն տեսակ գործողութիւններ։ Ատոգութենէ դուրսի և ուրիշ տեղերու ապրուստական աչքեր կը գտնուին։ Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, մինչև կէս օր, Պոլսի Գալատա, Համիտիէ սրտիլին գիմաց, Իւրթիւնեան գեղարանը։ Գիշերները կը ընդունի տարբերութեամբ։ Ուրբաթ օրերը մի՛ եկեր առաջ։ Իսկ երեքշաբթի օրերը կէս օրէն վերջ իր ատարբերութեամբ ձրիաբար պատրաստ է գործադրելու ազչատ հիւանդներուն։

սարակութեան մօտ գտած ընդունելութիւնէն քաջալերուած, սկսած եմ «հիւրասկան» կեդրոններէ ուղղակի բերել տալ դեղերու մթերքը։ Թիւն կ'ընծայուի երբ դիմէն մէջ դեղարանը։

Զուիցերիական պատուաստի ժամանում՝ շաբաթը 2 անգամ.

Տրամադրելի վկայեալ հիւանդապահուհիներ

ԻՕՍ

Ինչու այսքան շատ ձկան իւղ կը գործածուի անարիւն և տկարակազմ տղայոց համար։

Որովհետև ան իր մէջ կը պարունակէ կազդուրիչ Իօտ գործածաւոր վիճակի մէջ, բայց ամէն ձկան իւղ հաւասար ոյժ չի կրնար ունենալ. անոր ամէնէն լաւագոյնը և թարմը պէտք է փնտռել Հայկ Ալլահվէրտիի դեղարանը, Պահէզ Գաբու Եէնի Բօսթանէ ճաշարէսի։

ՍԻՆԷՄԱ ՔՐԻՍԿԷՐ

Ամէն ցերեկ ժամը 3ին, և իրիկունը ժամ 9ին ու կիրակի և ասն օրերը երկու անգամ կէսօրէ վերջ ժամը 2ին և 5ին։

Դեկտ. 22—25ի յայտագիրը

Ա. ՄԱՍ

1.— Դաշնակ
2.— Գոլոնիա (տեսարան)
3.— Երկու եղբայրներ (ողբերգ.)
4.— Բոպինէի նոր տարին (կատակ.

Բ. ՄԱՍ

5.— Դաշնակ
6.— Գերեզմանային լոսթիւն (զգայացուցիչ ողբերգութիւն 4 արար)
7.— Երկրորդ արարուած
8.— Երրորդ »
9.— Չորրորդ »

Գ. ՄԱՍ

10.— Դաշնակ
11.— Ֆրանսուա Բ.ի վերջին բազձանքները (պատմական)
12.— Բոքէրի խաղամոլութենէն ապարդնած (կատակերգ.)
13.— Կատակաստ ամուսինը

Գին.— Առաջին կարգ 5 ղրուշ, Բ. կարգ 3 ղրուշ, տղայոց համար 1 ղրուշ։

Ամէն երեքշաբթի և շաբաթ ցերեկները մասնաւոր ներկայացում թրքուհիներուն համար։

ՏՕՔԹ. ՌՈՒԲԷՆ ՕՀԱՆԵԱՆ

ՔԷՕԹԱՇԵՍ

Վկայեալ Պէյրութի Ամերիկեան համալսարանէն, տոհմական թագաւորական բժիշ, մասնագէտ, ներքին և մորթային հիւանդութեանց։ Կը հրաւիրենք Քէօթաշեսի արգոյ հասարակութիւնը օգտուիլ յարգելի Տօքթէօրին ներկայութենէն։ 2—5

ՏՕՔԹ. Ք. ՃԷՋՎԷՃԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԻՏ։

ԾՆՆԴԱՄԻՋԱԿԱՆ ԵՒ ՄՈՐՄԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Պոլսական և Ազգ. հիւանդանոցներու մէջ իր մասնագիտութիւնը կատարելագործած ըլլալով կարճ ժամանակի մէջ կը դարմանէ հին և նոր ջերմամիզութիւնը, երիկամունքի (պէօպրէք), միզապամփուշտի բրօսթաթի բորբոքումներ, գէշ դարմանուած յաճախ եկած ամորձիներու ուռուցքներ, անկարողութիւն, ամուսնութիւն, բրօսթաթի վերաբերեալ բորբոքումներու համար Վիսիի նորագոյն գործիքով մասնագ, արգանդի և ձուարաններու պարութիւններ։

Դաղիականախտի համար սովորական դարմանումներու հետ էոլիսի Սալվարսանի երակային ներարկումները մասնաւոր խնամքով կը կատարէ դեւրամատչելի գնով։

Բացի Վաշէամանէն, իր դարմանումին տակ գտնուած կիւանդներուն Թարեի, մէջի, խուրի մանրէաբանական քննութիւններ առանց վճարումի։ Բացի կիրակէէ, ամէն օր կը գտնուի Պոլիս, Եէնի Բօսթանէ ճաշարէսի թիւ 4, Հայկ Ալլահվէրտի դեղարանը։ ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ ՕՐԵՐԸ ԶՐԻ։

ՏՕՔԹ. Գ. ՍՈՒՐԵԱՆ

Բիյէկ Ֆրանսական Հիւանդանոցին և նախկին Տեօրէն-Բժիշկ Ֆրանկախտի հիւանդանոցին

ՄԱՍՆԱԳԷՏ

Ֆրանկախտի, արանց և կանանց ծննդամիզական և վիրաբուժական հիւանդանոցին

ԱՌԱՋԻՆ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆԸ ԶՐԻ

Իր երկար փորձառութեան շնորհիւ

Մանզումի Պայազիթի կողմը մէկ սրճարան և մէկ ալ ճաշարան վարձու կը տրուի, ուղղուը թող դիմի «Մանզումէի ընկ». գործակալութեան, Պաղ Այի ճաշարէսի։

ՏՕՔԹ. ԹԱՆՃԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ

ԱՐՅԱԳԻՆ, ԾՆՆԴԱՄԻՋԱԿԱՆ ԵՒ ԿԱՆԱՆՑ ԱՅՑԵՐՈՒ

Նախկին Օգնական ուսուցիչ Օսմ. Բժշկ. Հաժողովարանի

Գիտական ուսումնավերջին մեքենաներով կարճ ժամանակի մէջ կը դարմանէ այնպէս տեսակ մորթային, ծննդամիզական և կանանց այցերը, ջերմամիզութիւն երիկամունքու, միզամանի եւ այլ հիւանդութիւնները։ Ելեկտրաբուժութեամբ՝ սերմահոսութիւնը, անկարողութիւնը երաշխաւորութիւնը։ — (606)ի ՍԱԼՎԱՐՍԱՆԻ ՆԵՐԱՐԿՈՒՄՆԵՐ Վ. ԵՒ ԱՏԻ. ՄԻՋՈՑՆԵՐՈՎ ԾԻՐԱՆ ԿԱՄԱՆՈՒՄ։ [illegible]

Գալատա [illegible] գիմի Սի. [illegible] օր, կէս օրէն վերջ և երեկ. [illegible] Գալատա, Է. Գեորգեան գեղարան։

ԱՌԱՋԻՆ ԶՐԻ

ԳՈՐԾԱԿԱԼ

Ազ. Շէհիրի մեր նոր գործակալն է Ծարսութիւն էֆ. Մաչխանեան, որուն պէտք է դիմել բոլոր հաշուական խնդրոց և «Մանզումէի» բաժանորդագրութեան համար։

բնութիւն մը ունի և ասկէց զատ խենդի պէս կը սիրէ ժիրալատան։

— Կը հաւնիմ կոր ձեր իշխանին... բայց եթէ այդ ժիրալատային համար այդքան բանկած է, ինչո՞ւ չամուսնանար անոր հետ։

— Հէ՛, ուզածը այդ է միայն... դժբաղդաբար, ժիրալատա, չի գիտցուիր ինչո՞ւ, չուզեր Սպանիայէն մեկնիլ։

— Է՛հ ուրեմն, թող հոս կարգուի անոր հետ... Այս միութիւնը օրհնելու համար քահանայ չէ որ կը պակսի հոս, և դպրով ընտանիքին հաւանութեան, քանի որ չի ճանչնար ոչ հայր, ոչ մայր...

— Բայց ըսաւ Սէրվանթէս, չես գիտեր թէ ժիրալատան գնչու է.

— Ատկէց ի՞նչ կ'ելլէ։

— Ինչպէ՞ս ատկէց ի՞նչ կ'ելլէ։ Հապա հաւատաքննութի՞ւնը...

— Ա՜հ, սիրելի բարեկամ, կ'ուզե՞ս ըսել ինծի թէ, Հաւատաքննութիւնը ի՞նչ գործ ունի ասոր մէջ։

— Ի՞նչպէս ըսաւ Սէրվանթէս, ապշանար... ժիրալատան գնչու է, գնչու, կը հասկնա՞ս... Այսինքն թէ վաղը, այս իրիկուն, մէկ վայրկեանէն Հաւատաքննութիւնը կրնայ զայն ձերբակալել տալ և խարոյկը նետել... եւ եթէ տակաւին չէ եղած, ասիկա, պատճառն այն է որ Սէվիլցիք ժիրալատան կը պաշտեն, և կը վախցուի անոր ի նպաստ ապատամբութենէ մը։

— Բայց իշխանը գնչու չէ, ըսաւ Բարտէլլան որ չարունակ կ'ուզէր այս մասին խօսիլ։

— Ո՛չ... Բայց եթէ ներեցիկոսի մը հետ կարգուի մեւնոյն պատիժին կենթարկուի. կրա՛կ։

Եւ գոց ըսող մէկու մը շեշտով.

— Ով որ ներեցիկոսին հետ յարաբերութիւն

է, Թօրէրօ անա այսչափ, և ասիկա կը բաւէ։ Նշանաւոր եղած է ամբողջ Անտալուզիոյ մէջ ցուլին դէմ կռուելու իր կերպովը, որ անձանօթ էր մինչեւ այսօր։ Ան մի՛ս ցլամարտիկներուն պէս ասպարէզ չ'ինէր երկամապատ, վանանափակ, նիզակը ձեռքին վրայ, չքեղատարա ձիու վրայ նստած... ոտքով կուգայ մեսաքա և անդուս հագած. դլխանոցը իր ձախ թեւին տակ ծանր վանանին տեղը կը բռնէ. ձեռքը միայն սուր մը ցոյցի համար... այս փոքր սուրին սայրովը կը վերցնէ կենդանիին եղջիւրներուն մէջտեղ դրուած կոհակաձեւ ժապաւէնները, առանց դարնելու անոր, և իր կեանքին վտանգովը նուաճուած ժապաւէններու այդ ալիքը կերթայ դետեղել ամէնէն գեղանին ոտքը... շնորհքով մարդ է, երբ տեսնես պիտի սիրես։

— Այսպէս, ըսաւ Բարտէլլան, իր առաջին գաղափարին դառնալով, թագաւորը այն ասոմճան դրամի պէտք ունի որ անպատուութիւն չի համարեր աւազակներու բանակի մը դլուխը անցնիլը։

— Սէրվանթէս գլուխը թօռուեց և.

— Դրամի խնդիրը, հերեթիկոսութեան ինչու